

„Istentiszteleteik végén felváltva éneklék a székely és a magyar Himnuszot.”

► Délvidékre csángált székelyek között – 4. oldal

„... a legszebb pillanatok azok voltak, amikor egy-egy jelölt arról vallott, hogy Isten Szentlelke hogyan indította el erre a szolgálatra.”

► Beszélgetés dr. Szabó Lajos rektorral a lelkészutánpótlás kérdéseiről – 8. oldal

„Az egyházban valójában nem a korai szexuális élet a vitatott (...); sokkal neuralgikusabb téma a házasság előtti nemi élet, illetve a házasságkötés nélküli élettársi kapcsolat.”

► Szerelem – 3. oldal

„... a Magyar Ökumenikus Segélyszervezeten kívül még semmilyen más magyar szervezet nem adott át új vagy felújított házakat.”

► Fél évvel a szökőár után – 6. oldal

Lelkésze avatott hölgyek ► 3. oldal
Elnémul „Isten géppuskája” ► 5. oldal
A kaplcsi kapcsolat ► 5. oldal
Szomszédságok és sértettségek ► 7. oldal
Minket nem szeretnek? ► 7. oldal
Szegény Anna forintkája ► 9. oldal

Pál apostol nyomában

EKE-gyermektábor
Lucfalván

► „Kincskereső” jártak Lucfalván. Az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) Hajós és szárazföldi kalandok Pál apostollal, aki igazi kincset talált! címmel hirdette meg gyermektáborát a konfirmáció előtt álló korosztály részére. Július 11. és 16. között mintegy száz – négy és tizennégy év közötti – fiú és lány indult kincskeresésre az egykori Sault követve...

Az egész falu megmozdult. A korábbi évekhez hasonlóan idén is egy héten át gyermekszívaj töltötte be nemcsak a lucfalvi templom és parókia környékét, hanem a vendégfogadó családok háza táját is. Az EKE immár harmadszor megrendezett gyermektáborának résztvevőit ez évben is a településen élő „vállalkozó szellemű” családokhoz szállásolta el Megyaszai László lelkész.

„Ahol három elfér, jut hely másik ket- tőnek is!” – kommentálta magától értetődő természetességgel a krónikás számára szokatlannak tűnő kezdeményezést a konyhában sürgő-forgó asszonyok egyike, Kazincziné, Stef. „A tábor felnőttek, gyerekek egyaránt »jót tett« – fűzte hozzá –, erősítette az összetartozást a helyi evangélikusok között, hiszen aki csak tudott, segített. De nemcsak a felnőttek tettek meg mindent azért, hogy gördülékenyen menjenek a dolgok. A gyerekek is figyeltek és vigyáztak egymásra, a nagyobbak szemmel tartották a kisebbeket.” Szükség is volt, amikor éppen játszott, kirándult, focizott a hat csoportba osztott gyermekhad.

A hét természetesen nemcsak kötetlen időtöltéssel telt: komoly programokkal is készültek a szervezők, Herkely Jánosné, Melinda és segítői. Délelőttönként, az áhítatok után például Farkas Jánosné, Zsóka Fehérke című könyvét dolgozták fel írástetítő és hangfelvételek segítségével. Ottjártunkkor először több kisebb csoportban, hittanórához hasonlatos foglalkozásokon vették át a tanultakat. Később flanel felhasználásával illusztrált előadáson „kísérték el” az apostolt a Máltából Rómába vezető úton. Az életben tanultakat a bibliai akadályverseny során ki-ki a „gyakorlatban” is elmélyíthette.

A lucfalvi gyermektábor résztvevői megtapasztalhatták, hogy a szervezők és a vendéglátók egyaránt komolyan vették Jézus szavát: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyenek az Isten országa.” (Lk 18,16)

► EVÉLET-INFO

► GAZSU

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...”

► A sárguló gabonabúrák aratására várnak. A Biblia lapozgatása közben látóterünkbe kerülnek a kalásztéppő tanítványok, amint Jézussal a vetések között ballagnak (Lk 6,1). Innen gondolatban már csak egy lépés az, amikor arra kérték őt, hogy tanítsa meg őket imádkozni (Lk 11,1)...

Azt kérjük ebben az imában, hogy a mi mindennapi kenyerünket adja meg nekünk naponként az Úr... – és alázatra nevelődünk e kérés által.

Az ember hajlamos arra, hogy sok mindent kizárólag szorgalmának, saját erőfeszítése eredményének tulajdonítson. De Jézus gyengéden figyelmeztet, hogy a szorgalmas munka eredményét is Isten adja. A mindennapi kenyér fogalma kibővíül mindazzal, ami testi életünk fenntartásához naponta szükséges. A kérés megfogalmazása utal arra is, hogy „napi bontásban” kell kérnünk, és nem úgy általában, nem hosszú távra.

Szembekerültünk-e életünk során azzal – miközben a Miatyánkot mondtuk –, hogy Jézus a negyedik kérdésben nem csupán a test szükségleteire gondolhatott? „Munkálkodjatok ne az eledelért, amely elvész, hanem az eledelért, amely megmarad az örök életre... Az én Atyám adja majd néktek az igazi mennyei kenyeret. Mert az az Istennek kenyeré, amely a mennyből szállt alá, és életet ad a világnak.” A tanítványok ezt hallva kérlelni kezdték, hogy adjon nekik ebből a mennyei kenyérből. „Jézus pedig mondta nekik: Én vagyok az életnek ama kenyere; aki hozzám jő, semmiképpen meg nem éhez, és aki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha.” (Jn 6,27-32b-33,35; Károli-fordítás)

Amikor tehát az Úrtól tanult imádságot mondjuk, akkor ezt a mennyei kenyeret is kérjük. Gondolunk-e erre? És ha gondolnánk is, tudatosul-e bennünk, hogy mit kérünk ezzel? Kétségtelenül a legjobb. Belső világunkba rendet, a szívünkbe békességet. Csakhogy amint a testi táplálékot, úgy ezt sem elegendő csupán kérni. Nekünk is tenni kell azért, hogy asztalunkra naponta kenyér kerüljön, és azért is tennünk kell valamit, hogy Jézus beléphessen a mindennapjainkba.

A Szentírásból tudjuk, hogy Jézus betért oda, ahova hívták, személyválogatás nélkül. Amikor azonban meghívunk valakit az otthonunkba, akkor bizonyos előkészületeket szoktunk tenni. Ez valószínűleg mindig is így volt, és mindenki így szokta a meghívottat várni: kitakarít, rendet rak, szellőztet, gondoskodik valami hűsítőről, harapnivalóról – méltó körülményeket igyekszik teremteni a vendég fogadására. Ebben a földi világban ez így szokás. Ha pedig így van, nem lehet másként akkor sem, ha Jézust – mint mennyei táplálékot – lélekben hívjuk be az életünkbe. Mégpedig nemcsak hébe-hóba, alapos

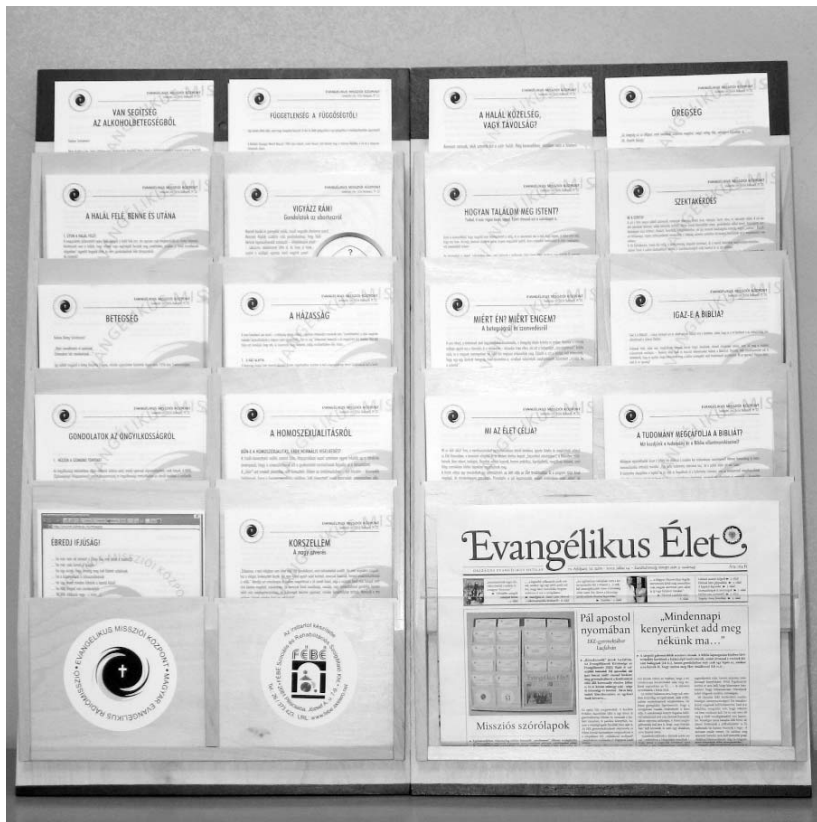
nagytakarítás után, hanem naponta, mindennapi kenyérként. Földi fogalmaink szerint ez arra kell, hogy készítsen bennünket, hogy folyamatosan örködünk belső világunk rendjén, tisztaságán.

Mi okozhat lelki értelemben rendetlenséget, szennyezettséget? Ezt mindenkinek magának kell felismernie. Utal rá a békétlen, nyugtalan szív, hogy valamit ott bent rendezni kell. De itt már nem áll meg a földi vendéglátásból vett hasonlat. Vendéget tiszta lakásba illik hívni, de Jézust behívhatjuk a „felfordulásba” is. És tudhatjuk: ha őszinte bennünk a vágy – ő szívesen rendet teremt. Ha valóban meg akarunk tisztulni, nem kell különféle praktikákhoz folyamodnunk; elég, ha szívesen kezdve kiborítjuk előtte szennyünket.

Sárguló gabonabúráktól jutottunk el a szív békességéig. A kettőnek látszólag semmi köze nincs egymáshoz. Mégis összefüggnek. Mert végső soron magát az embert is úgy tekintti Isten, mint szántóföldbe vetett magot, mely öbelé gyökerezve szökkenhet csak szárba, és érlelhet kalászt. Amikor az ige arról beszél, hogy „ő megsebez, de be is kötöz, összehúzza, de kezei meg is gyógyítanak” (Jób 5,18; Károli-fordítás), akkor ennek bizonyosságként a kereszten szenvedő Krisztusra irányul tekintetünk. Ugyanakkor felismerünk valamiféle hasonlatosságot saját tapasztalatainkkal. Hányszor élünk már át, hogy szinte reménytelennek tűnt a gyógyulás – akár testi, akár lelki értelemben véve –, aztán emberi értelemmel felfoghatatlanul újra eledni kezdtünk, és biztosan tudtuk, hogy „Isten keze van a dologban”.

A búzaföldek aratására várnak. Ha ez megtörténik, akkor „a maga idején takarítatik be a learatott gabona” (Jób 5,26b; Károli-fordítás). Milyen gyakori a Szentírásban az efféle hasonlat: Urunk mindenben, ami körülvesz bennünket, tud hozzáunk szólni. Morzsolgassuk hát a kalászt, ahogy azt valamikor a tanítványok tették, Jézussal járva. Táplálkozzunk vele, az élet kenyérével naponta, és akkor nincs okunk félelemre. Nem kell feleslegesnek sem érezni magunkat. Ha ő lakozhat bennünk, akkor, amíg jónak látja, minket is táplálékul használ azok számára, akik között élünk. Még akkor is, ha tehetetlenül gondozásukra szorulnánk. Mennyei Gazdánknál nincs fölösleges gabonaszem. Az ő tervébe beleillünk mindannyian.

■ SZÁNTÓ VILMOSNÉ

Missziós szórólapok

► Egyházunkban viszonylag ritkán használt „médiumot” állított szolgálatba az Evangélikus Missziói Központ: húsz témában missziós szórólapokat adott ki. A gyülekezetek a napokban nemcsak ezeket, hanem a Siló Társas Lakóotthon munkatársai által készített és elsősorban a lapok tárolására alkalmassá tett irattartó táblát is megkapják. A tábla falra szerelhető, de akár asztalra is helyezhető; fából készült, kivehető, variálható „zsebekkel”, hogy idővel más iratokat is el lehessen helyezni benne. Jobb alsó részén egy szélesebb rekeszt alakítottak ki, amelyre átlátszó plexilemezt erősítettek, hogy akár az Evangélikus Élet is jól láthatóan elérhessen benne...

A „szórólapok” közvetve-közvetlenül valamennyiünket érintő témákat dolgoznak fel közérthető megfogalmazásban, evangéliumi indítással, jó teológiával. Nemcsak a témák, de – olvasóink többsége számára – vélhetően a feldolgozására vállalkozó szerzők neve is „beszédesebb”. Íme a húsz téma, zárójelben a szerző neve: betegség (Bolla Árpád); a szektakérdés (dr. Szentpétery Péter); tudomány és hit (Szakács Tamás); ifjúság (Györfi Mihály); házasság (Györi János Sámuel); válás (Dr. Reuss András); szenvedés (Ittész János); idősek (Szojanovics András); abortusz (dr. Drenyovszky Irén); korszellem (dr. Garádi Péter); alkoholfüggőség (Szőlő Alapítvány és dr. Sárkány Annyal); drog (Viktorné Erdős Eszter); homoszexualitás (Dr. Györi Gábor); halál – gyász (Ribár János); halál utáni élet (D. Szabik Imre); depresszió (Honti Irén); öngyilkosság (Honti Irén); megtérés – hogyan találom meg Istent? (Széll Bulcsú); mi az élet célja? (Gáncs Péter); igaz-e a Biblia? (Györi Gábor).

A belmissziót segítő lapocskák felhasználására sok lehetőség nyílt. Adhatunk belőle családtagoknak, szomszédoknak, munkatársaknak. Mint Szeverényi János, országos missziói lelkész elmondta, a szórólap a misszióban jó eszköz, kapcsolópont lehet. Vihetünk belőle látogatásra, lehet konferenciák, bibliaórák, csendesnapok vezérfonala, munkaanyaga. Segíthet a keresztlői, esküvői felkészülésben, a gyász körüli tanácsatlanságban.

Az Evangélikus Missziói Központ néhány hete már kiküldött egy szériát a szórólapokból a lelkészeknek és egyházi intézményeknek (iskoláknak, óvodáknak, szeretetotthonoknak). A gyülekezetek ellátása még el sem indult, de máris sok helyről érkeztek visszajelzések arról, hogy a lapok elkezdtek önálló szolgálatukat: nyári konferenciák, kazuális felkészítésben már debütált az anyag.

Egyik gyülekezetünk missziós köre kétezer darabot rendelt, egy másik egyházközség tíz témából fajtánként kétezer-ötszázat (!) kért. Ők azt tervezik, hogy a gyülekezet misszionáriusai postaládákba fogják bedobni a lapokat. Egy lelkész jelezte, hogy falujukban az orvos kérésére a rendelőkben is elhelyeznek lapokat.

A szórólapok szövege a Kossuth rádió evangélikus műsorának „missziós perceiben” is hallható – szerzőik felolvasásában. Talán ennek is köszönhető, hogy más felekezetekhez tartozók, illetőleg határainkon túl élő evangélikus testvéreink is kértek és kaptak nyomtatott példányokat. Bár a lapok szabadon fénymásolhatók, de az Evangélikus Missziói Központtól (1164 Budapest, Baththány Ilona u. 38.; Email: evmsi@lutheran.hu) is lehet rendelni belőlük, 3 Ft/darab egységáron. (A központ már közel négy százezer példányt nyomtatott belőlük). További lehetőségként a lapok letölthetők a központ honlapjáról is, a <http://church.lutheran.hu/misszio> címen.

A lapok aljára minden gyülekezet rábélyegezheti saját elérhetőségét, de feltüntetnek rajta egy központi postafiókcímet is. Az oda érkező olvasói leveleket a szerzők vagy a missziói központ által felkért lelkészek, lelkigondozók ígérik megválaszolni.

Szeverényi János jelezte, hogy már készül a folytatás, még néhány további fontos témát terveznek kidolgozni. Az értékes anyagból várhatóan egy színes könyvecskét is kiadnak. „Szeretettel biztatjuk testvéreinket, bátran éljenek a misszió és a lelkigondozás e nagyszerű lehetőségével. Munkánk nem hiábavaló az Úrban!” – mondotta az országos missziós lelkész.

Már most jegyezze fel naptárába:

szeptember 24.

az Evangélikus Élet olvasóinak országos találkozója Budapesten!

EVANGÉLIKUS ÉLET

70

É L Ő V Í Z

Vonzások és választások

A nézők nagy átváltozásnak, „a” gonosz születésének lehetnek tanúi a moziban, ha megnézik a *Csillagok háborúja* című produkció legújabb részét. A filmben a reményteljes ifjú – Anakin Skywalker – Palpatine, a Sith nagyúr szolgálatába szegődik, mert azt hiszi, hogy az erő sötét oldalának segítségével megmenetheti szerelmét a haláltól. Döntése következtében azonban nemcsak gyermekei anyját, hanem önmagát is elveszíti: Jedi-lovag helyett a gonosz Darth Vaderre válik. A *Star Wars* eposz egyik főszereplője negatív hőssé lesz tehát.

Nagyon is emberi vívódását nem lehet egyértelműen elítélni. Nem tudja elfogadni, hogy a halál az élet része, és mindent megtesz azért, hogy ne veszítse el azt, akit szeret. A halál és a mulandóság ténye mindenki számára nehezen dolgozható fel. Észrevettük már, hogy ilyen krízishelyzetekben – különösen abban az esetben, ha nem mi vagyunk az érintettek – milyen könnyen elintézzük a vigasztalást olyan mondatokkal, mint: „Majd megsegít az Isten!”, vagy: „A sorsunk Isten kezében van?”

E szavak közhelyekké degradálódtak, talán nem is gondolunk bele valódi, mély jelentésükbe, vagyis abba, hogy Isten valóban megsegít, és sorsunk tényleg az ő kezében van. A jószágos Isten azt akarja, hogy gyermekei boldog, teljes életet éljenek. Hogy valóban ez a szándéka, abban mindig biztosak lehetünk. Krisztus követői soha nincsenek teljesen egyedül, egészen magukra hagyatva. „Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy...” – olvashatjuk Dávid király zsoltárában (23,4). Az elmúlás – a Megváltó kereszthalála és feltámadása által – számukra nem a vég, hanem az élet kezdete. Mindaddig pedig, amíg földi életünk ideje tart, a Szentírás szavai így biztatnak és erősítenek minket: „A kik féltek az Urat, az Úrban bízottok! Segítségetek és pajzsotok ő.” (Zsolt 115,11)

A hollywoodi szuperprodukció hősné, Anakin Skywalkernek nem volt ilyen segítségére és pajzsra. Ő teljesen hátat fordított régi életének. Am hiába tagadta meg korábbi meggyőződését, nem érte el a célját. Szerelme, Padme Amidala meghal szülés közben. Az operációt végző orvos értetlenül áll az eset előtt, hiszen mint mondja, az anyának semmi szervi baja nincs, „csak” valami miatt nem akar élni. Ez a „valami” pedig nem más, mint annak tudata, hogy szerelme, Anakin a sötét oldal szolgálatába állt.

Nehéz döntési helyzetekben, kísértések közepette jusson eszünkbe a zsoltáros, aki nyomorúságában az Úrhoz fordult, segítségért kiáltott Istenéhez (Zsolt 18,7). Nyugodt szívvel tárjuk fel mi is érzéseinket és gondolatainkat. Bármilyen „sötétnek” tűnnek is, a gondviselő Úr, aki mindannyiunknak Teremtője és Atyja, Jézusért irgalommal tekint ránk, meghallgat minket, és segít, hogy megmaradjunk a helyes úton.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

SEMPER REFORMANDA

„... minden cselekedetnek hitben kell végbemennie, mert a hit teszi a cselekedetet jó cselekedetté.”

► Luther Márton:
A jó cselekedetéről
(Takács János fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 9. VASÁRNAP – Jn 15,1-5

Derűs gyümölcsstermés

Szenczy Sándortól, a Baptista Szeretet-szolgálat vezetőjétől hallottuk a nyári missziós konferencián a következő történetet. A lebombázott Groznijban megtalálták a baptista imaház romjait. Az ötszáz tagú gyülekezet négyszáznegynyolcvan tagját kivégezték: elvágta a torkukat. (A fundamentalista, fanatikus iszlám hit szerint akinek levágják a fejét, annak majd az iszlám paradicsomban szolgálnia kell az őt legyőzőt.) Az épület maradványai között tengődött még tíz-tizenkét asszony. A szeretetszolgálat vezetője, aki lelkes is, mindezt látva teljesen összetört, és elkeseredve fogadta meg, hogy abbahagyja a szolgálatot, hazamegy, és legfeljebb beül az imaház utolsó padjába. Ekkor az egyik asszony arra kérte őt, hogy imádkozzanak, és a pástortartson igehirdetést, mert hónapok óta nem volt istentisztelet azon a helyen. Nagy lelki tusa közben értette meg testvérünk, hogy mindent elveszítetünk, de Isten nem!

A metszés néha fájdalmas, számunkra érthetetlen és elfogadhatatlan. A szenvedések okát sokszor nem tudjuk, de azt tapasztaljuk, hogy Isten a rosszból mindig kihozhat számunkra valami jót is. Jézus szava szerint *nélküle semmit sem cselekedhetünk*. A vele való élő, személyes közösség, kapcsolat tarthat meg minket és az egyházat. „Maradjatok énbenem és én tibennetek.” Nem értjük igényeket, ha a gyümölcsöket követeljük és számolgatjuk akár egymás életében, akár magunkban.

Ez a törvény világa. A törvény jó, lelki, de nem ad megoldást, feloldást, életet. Az evangéliumról elnevezett egyházunkban nem elmélkedni, meditálni kell, nem erkölcsi prédikációt kell tartani, hanem hirdetni és élni kell az örömhírt, a jó hírt: hogy van élő Istenünk, Édesatyánk, aki a szőlőskert tulajdonosa! Nem vagyunk árvák, elhagyottak a kozmoszban. Van Jézusunk, aki – mint „szőlőtő” – beleygőkezett a földbe,

akiben az Ige testet öltött, és aki életet ad a szőlővesszőknek, a gyülekezet tagjainak. Földi életünkben átélhetjük az isteni erőt, a tőle érkező táplálékot, és visszakaphatjuk az eredeti mandátumot, a vele való *kapcsolatból fakadó derűs gyümölcsstermést*. Mindez csak a Szentlélek által lehetséges, általa válhat valósággyá.

Sokan azt hiszik, hogy az a „gyakorló keresztény”, aki templomba jár. Nem, a templomozás önmagában nem vált meg, nem ad új életet, nem fokmérője a hitnek. Jézus azt tanította, hogy vele legyünk kapcsolatban, és ne egyszerűen a templommal. A templom arra való, hogy ott hirdessék ezt nekünk, és küldjenek a hétköznapi Krisztus-követésre. Az a félelem, hogy sokszor nagyon „vallásos”, de gyümölcsstelen szőlővesszők vagyunk. A gyümölcsstelen vessző elveszi a növénytől a tápanyagot, eltakarja a fényt, létében hordozza az elletmondást.

A VASÁRNAP IGÉJE

Ébredjünk fel a passzivitásból, a lelki halálból! Krisztus által van új élet, van szabadulás a bűnből, megkötöttségéből, félelemből! Keresd őt, mert ő már régen keres és hív téged!

■ SZEVEÉNYI JÁNOS

Imádkozzunk! Úr Jézus! Köszönjük, hogy megszántad gyümölcsstelen vegetálásunkat, és elhoztad az igazi, el nem múló életet! Bocsd meg lustaságunkat, hitelenségünket, azt, hogy sokszor csak elterülünk, pöffeszkedünk, elszívjuk mások elől a táplálékot. Urunk, ne metssz le minket! Könyörülj rajtunk! Irgalmazz nekünk! Helyettünk vállalt keresztáldozatotért, halálodért újíts meg minket! Amen.

Oratio œcumenica

Drága Mennyei Atyánk! Hálás szívvel köszönjük neked, hogy ma is eljöhettünk a te házádba, és megajándékoztál bennünket igéddel. Add meg, hogy igéd ne szálljon vissza hozzád üresen, hanem elvégezze bennünk, mindannyiunkban, amiért elküldted! Tudjuk, Urunk, hogy igéddel meg akarsz tisztítani bennünket, hogy gyümölcsstermő legyen az életünk. Bocsd meg nekünk, ha eddigi életünk gyümölcsstelen volt, vagy kevés gyümölcsöt termelt. Pedig te gondoskodsz rólunk: Jézus Krisztus, a te Fiadat adtad értünk, hogy kereszthalálával és feltámadásával a te gyermekeiddé tegyen bennünket.

Urunk, Jézus Krisztus! Köszönjük, hogy meghaltál értünk és feltámadtál; hogy megajándékoztál bűnbocsánattal és örök élettel. Köszönjük, hogy elhívtál bennünket arra, hogy tanítványaid legyünk, és megajándékoztál

Szentlelkeddel, hogy bizonyágtévő, gyümölcsstermő életet éljünk.

Segíts, Urunk, mindvégig megmaradni benned, hiszen nélküled semmit sem tudunk cselekedni, pedig a világnak oly nagy szüksége lenne a keresztények bizonyágtételére és szolgálatára! Napról napra annyi szörnyűségről hallunk: háborúkról, terrorizmusról, elrontott, bajba jutott életokről... Ki tudná megmutatni a megoldást, a helyes utat, ha a te tanítványaid nem képesek rá? Ezért szükségünk van a te tisztogató metszésedre! Segíts, hogy szenvedéseinkben ne lázadjunk ellened, hanem belássuk, hogy az is a javunkra van: te jót tudsz kihozni belőle, több gyümölcscsel tudsz így megáldani.

Köszönjük, hogy gyülekezetedhez tartozhatunk, hiszen egymás hite által épülhetünk, és könnyebben

megmaradhatunk tebenned. Kérünk téged szeretetünkért: ajándékozd meg őket is élő hittel, a tehozzád való tartozással, gyümölcsstermő élettel. Kérünk egész egyházunkért és vezetőiért: ők is mindannyian tebenned maradjanak, és gyümölcsstermő életet éljenek. Kérünk településünkért és vezetőiért, hazánkért és vezetőiért: áldd meg őket bölcsességgel és egyenes jellemmel. Bár csak mindannyian belátnák, hogy általad vezetettve tudnának igazán jól vezetni!

Kérünk, könyörülj a betegekben, a testben vagy lélekben szenvedőkön, hogy a szenvedés ne eltávolítsa őket tőled, hanem közelebb segítse hozzád. Könyörgünk mindannyiunkért: ítéletre gondolva ne a lemeztéstől rettegjünk, hanem tudjunk bűneinkkel tehozzád menni, a te bűnbocsátó kegyelmedből élni, és egészen terád bízni önmagunkat. Amen.

ISTENTISZTELET ÉS... MISSZIÓ 1.

Sorozatzárás és -kezdés

► Kedves Olvasó! Személyesebben szólítom most meg Önt, de ez talán érthető, hiszen rovatunkban ismét egy hosszabb útszakasz végére értünk – egyszerűen pedig máris újabb útra invitálom azokat, akik hűségesen velünk tartanak. Ez alkalommal álljunk meg egy pillanatra, hogy aztán újabb lendületet véve folytassuk az utat.

Milyen gazdag az egyház istentiszteleti élete! Lehet persze úgy tekinteni, hogy az istentisztelet csupán egy program az egyház sok alkalma közül. Lehet úgy is értékelni, hogy csak bizonyos rétegeket ér el, ezért egyre inkább háttérbe szorul más, maibbnak vélt műfajok között. Hivatkoznak is sokan arra, hogy csökken iránta az igény, visszaszorul az istentisztelet-látogatás. És lehet elfogultsággal vádolni azokat, akik mindenek ellenére kitartóan hiszik, vallják és bizonyítják, hogy az istentisztelet nem „egy műfaj a sok egyházi forma között”, és nem egy kis szelete az egyház életének, hanem a szíve közepe, ahol emberek találkoznak, ahol összefutnak a szálak, kikristályosodnak

a tanítások, és koncentráltan szólal meg az Ige. Ahol intenzív az imádság, konzekvensen épül a közösség. Ez az alkalom gyújtópont az egyes keresztény emberek és a tanítványi közösség életében.

Ha a felszínről mélyebbre hatolunk, és elkezdjük végiggondolni, mi mindent kapunk, és mi mindent élhetünk meg az istentiszteleten, kiderül, hogy kimeríthetetlen a kút. Hónapokon keresztül úgy tanultunk együtt itt a *Liturgikus sarokba* kuporodók közösségével, hogy egyszerűen az és kötőszót tettük az istentisztelet szó mellé: *Istentisztelet és...* Felsorolni is sok, mennyi mindenről volt szó ezzel a felcímmel (így hívják az egyes írások főcíme fölött olvasható, azt kiegészítő címet): istentisztelet és evangélizáció, istentisztelet és gyülekezetépítés, istentisztelet és diakónia, istentisztelet és kegyesség, istentisztelet és nyilvánosság, istentisztelet és valláspedagógia, istentisztelet és kultúra...

Egy valami azonban kimaradt! „Ugye jön majd ez a téma is?” – kérdezte egyik kedves testvérünk. Nos, jelentem, nem marad el az *istentisztelet és a misszió* kapcsolatának a taglálása sem. Sőt! Igaz, hogy minden témának volt, illetve van missziói aspektusa, de az is igaz, hogy ez sokkal súlyosabb és összetettebb téma,

mintsem hogy egyetlen cikkben össze tudnánk foglalni. Ezért – ez itt a reklám helye – most cikkek egész sora következik és felcím alatt: *Istentisztelet és misszió*.

Egykor feltettem a rovatban a kérdést: vajon az istentisztelet kifelé vagy befelé orientált-e, kívülről hívogat vagy a bent lévőket erősíti-e? Nem szeretném, ha valaki úgy értékelné e szavakat, úgy emlékezne rájuk, hogy én a liturgia missziói vonatkozásait háttérbe szorítottam. Emlekeztettem már többször arra, hogy a korai kereszténységben az igei részt mindig nyilvánosan tartották, bárki részt vehetett rajta, az úrvacsorai részt viszont zártkörű rendezvényként, „belső eseményként” ünnepelték, hiszen a *magnum mysterium*, a nagy titok csak a hit antennájával volt fogható.

Valószínű, hogy ma mások az arányok, mint ahogyan más a 21. századi ember is. Ma másra és máshogy fogékonnyak az Isten kereső, Krisztust követni próbáló emberek, mint az első gyülekezetek idején. Ma a posztmodern korban szocializálódott egyének más előtt nyílnak meg, mint az egykori „pogányok”. Ezért érdemes újragondolni, mit is jelent istentiszteleti vonatkozásban a misszió, illetve hogy mit jelent az istentisztelet a misszió szempontjából.

LITURGIKUS SAROK

Olyan szerzőket kértem fel a sorozat cikkeinek megírására, akik különösen is szívükön hordják a misszió ügyét, akik elkötelezett missziói munkát végeznek. Olyan szerzőket, akik foglalkoznak a gyakorlatot megalapozó elmélettel, és gyakorolják is a személyesen megküzdött missziói szolgálatot. A cikkek címei a következők lesznek: *Misszió – istentisztelettel, istentiszteletből és istentisztelet után; Tradicionális formákkal és „Jelkes” új tartalommal; A liturgikus szövegek missziója; Misszió – sugárzó istentisztelet; Az igehirdetés egyszerre „bel- és külmisszió”; Hívogatás egy elvilágiasodott város közepén; Az ünnepi istentisztelet veszélye és lehetősége. Így állnak egymás mellé a témák, hogy a részekből egész lehessen, a mozaikkockákból pedig tanulságos kép. S akiknek az írásaira számíthatunk: Bencze András, Gáncs Péter, Ittész János, Smidélus Gábor, Szeveényi János, Széll Bulcsú – és talán mások is...*

Áldás legyen a cikkírókon és olvasóikon!

■ HAFENSCHER KÁROLY
rovatvezető

Katé a határon túlra – adományozóvonal

06-81-330-220

Egy hívás – és valakit megajándékozott! A hívás díja 400 Ft + áfa.

Isten elhívása és ajándékai visszavonhatatlanok

Hulej Enikő lelkésszé avatása Csengődön

► A csengődi templom oltárától egyházunk két lelkésze indult el igehirdetői szolgálatára: korábban Smidéliuszné Drobina Erzsébet, az elmúlt szombaton, július 16-án pedig Hulej Enikő. Az újonnan avatott lelképásztor nagyapja, Hulej Alfréd itt volt lelkész 1971 és 1975 között, édesapja, Hulej Péter pedig a gyülekezet jelenlegi felügyelője. Az avatás ünnepi alkalmán szerepet kapott a család még egy tagja: a kisebbik Hulej lány, Klaudia volt a kántor.

FOTO: BOTTA DÉNES

Enikő 1998-ban kezdte meg teológiai tanulmányait. Egy tanévben köztársasági ösztöndíjas volt, majd két évig Norvégában tanult. Demonstrátorként részt vett az Evangélikus Hittudományi Egyetem Vallás- és Társadalomtudományi Tanszékének munkájában. Nélkülözhetetlen segítséget nyújtott 2001-ben a hallgatók második csoportja olaszországi és vatikáni útjának megszervezésében, majd tavaly februárban Chong Chee-Pang szingapúri professzor programjának lebonyolításában, akire szívesen emlékeznek Csengődön is.

Isten először megajándékoz, azután elhív. Ajándéka a család, a gyülekezetek, a külföldről is érkezett barátok, a hordozó szeretet, a jó kommunikációs, közösségteremtő készség, a missziói lelkiület. Ezeket tovább kell adni; Enikőnek erre hamarosan az Evangélikus Missziói Központ és a Pesti Egyházmegye munkatársaként lesz lehetősége.

A lelkészavatás szolgálatát Gáncs Péter püspök végezte dr. Szentpétery Péter, az EHE docense és Nagy Veronika, a gyülekezet lelkésze kíséretében. Az igehirdetés alapigéje az avatandó meghívójára választott Róm 11,29 volt: „Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok” (a régi fordítás szerint „megbánnhatatlanok”). A szolgálattevőkön kívül még tizenegy Luther-kabátos lelkész énekelte áldásra emelt kézzel a confirmát.

A köszöntések sorában Szentpétery Péter elmondta, hogy különös öröm ilyen jól tanuló és szolgálatkész munkatárs avatásán szolgálni, ráadásul abban a templomban, ahová az avatandó gyermekként járt. A docens tolmácsolta a templomépítő – 1953 és 1971 között Csengődön szolgált lelkész, id. Szentpétery Péter – köszöntését is, aki levelet küldött az alkalomra. Kis János kecskeméti lelkész Enikő mentorként mondott köszöntőt (a lelkészjelölt nála töltötte a hatod-

évet). Kecskemétről egyébként külön busszal jött el az énekkar és a gyülekezet számos tagja.

Nagy Veronika mint „lelkianya” köszöntötte az új lelkészt, és a gyülekezet által bekötött Bibliát nyújtotta át számára. Kovács Ferenc költő, festőművész, oslói egyetemi tanár, akinek grafikája díszíti a meghívót, Hulej Enikőhöz írt versét mondta el. Végül Gáncs Péter a Déli Egyházkerület jelvényét adta át: zöld háttérben szárból szökkenő kalász öleli körül a keresztet. A püspök emlékeztetett arra, hogy minden lelkészavatás pünkösdi folytatása, ezért piros az oltárterítők.

Az új lelkészt körülvevő szeretetet az istentiszteletet követő testvéri együttletben is kifejeződött. ■ – Y – R

Szolgáló szeretettel az Úr aratásában

Ments Orsolya lelkésszé avatása Rajkán

► A második világháború utáni kitelepítés megrogyasztotta a rajkai gyülekezetet. A háború előtt még ezeröttszáz lelkes egyházközösségben alig több mint száz maradtak; a közösség anyagyülekezet jellegét elveszítve Mosonmagyaróvár társ-gyülekezete lett. Ez a maroknyi evangélikus azonban ünneplte a múlt szombaton: Ments Orsolya végzett teológiai hallgatót templomukban avatta lelkésszé Ittész János, a Nyugat (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke. A szentelési istentisztelet szolgálatában Johann Gyula, az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze és Kiss Miklós helyi lelkész vett részt. Együtt ünnepeltek a helyiekkel a mosonmagyaróvári, hegyeshalmi és levéli hívek, és külföldről is, ahol Ments Orsolya lelkészjelöltként egy esztendő szolgált.

FOTO: VEGH BELA

Az újonnan felszentelt lelkészt a farádi gyülekezetben keresztelték meg, és Rajkán konfirmált. A mosonmagyaróvári piarista gimnáziumban érettségizett.

– Szüleim kívánsága volt, hogy egyházi iskolába járjak. Olyannyira nem gondoltam arra, hogy egykor majd lelkész leszek, hogy először sírva mentem a gimnáziumba – emlékezett vissza Orsolya. – Aztán később lassan gondolkodni kezdtem ezen a lehetőségen is, de csak egy hosszú folyamat eredményeként döntöttem el, hogy érettségi után a teológiára jelentkezem. Ám még teológiai tanulmányaim idején is bizonytalan voltam, hogy jól választottam-e, valóban lelkész akarok-e lenni. Sok gyötrődés után, végül hatodéves koromban hoztam meg a megmásíthatatlan, végleges döntést. Nem véletlenül választottam a meghívómra Jeremiás próféta szavait: „Rászedél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj.” (Jer 20,7a)

– A teológuséim alatt sokat segítettek ennek a végső döntés-

nek a meghozatalában a teológuskarácsonyok, amelyekre sok szeretettel gondolok vissza – folytatja. – Tudtam, hogy vannak olyan teológustársaim, akiknek családi háttere távol van az ideáltól, és otthon talán nem tudták volna olyan testvéri szeretetben, meghitt hangulatban megélni a karácsonyt, mint a mi teológusközösségünkben. Zenés áhítattal kezdődtek ezek az alkalmak, majd megajándékoztuk egymást különféle apróságokkal. Kis versikéket írtunk az ajándékokra, és mindenkinek magának kellett rájönnie arra, hogy melyik ajándék az övé.

A szupplikációs szolgálataim is erősítették szándékomat. Igyekeztem saját egyházmegyémben mindegyik gyülekezetben szolgálni, de Nógrádban is több helyen vállaltam szupplikációt. Sok hálával tartozom Johann Gyulának, aki mindig követte, hogy éppen milyen életszakaszban járok, és olyan helyre küldött, ahol választ kaphattam kérdéseimre. ■ K. M.

– Szentelésemre izgatott kíváncsisággal készültem, ám ahogy közeledett életemnek ez a jeles napja, úgy nyugodtam meg egyre inkább – eleveníti föl a közelmúlt eseményeit. – A szervezés terhére levették a vállamról szüleim, lelkészem és a gyülekezet tagjai, így valóban csak arra kellett koncentrálnom, hogy lélekben fel legyek készülve a nagy napra. Most, hogy túl vagyok a szentelésen, az előttem álló feladatok kezdenek igazán foglalkoztatni. A püspököm augusztus közepén szeretne szolgálatba állítani. Várom, hogy milyen feladatokkal leszek megbízva. Lelkészjelölti évemben Sárváron szerveztem egy baba-mama klubot. Úgy éreztem, azon a helyen ezt a foglalkozást sikerült igazán jól megszólítanom. Új szolgálati helyemen bizonyára új és más feladatok fognak rám várni. Csak remélni merem, hogy ezekben a szolgálatokban a legjobb tudásom szerint, maradéktalanul helyt tudok majd állni – fogalmazott lapunknak Ments Orsolya. ■ K. M.

Szerelem

► Tetszett, hogy az immár Híd címet viselő – korábban Misszió címmel megjelent – evangélikus magazin legutóbbi tematikus számában a szerelem került a fókuszba. Nincs „de”: elolvastva a tartalmas anyagot, megállapítottam, hogy talán egyetlen mondat sincs, amellyel vitába szállnék, amellyel ne értenék egyet. Hiányérzetem sincs, egyszerűen továbbgondoltam a téma nyomán. Elsősorban az foglalkoztatott, hogy bár a szerelem valóban nincs életkorhoz kötve – ahogy olykor mondjuk, soha nem vagyunk bebiztosítva ellene –, elsősorban mégis az ifjúság. És itt kezdődnek a gondok...

A serdülő- és ifjúkor két nagy kihívása a hivatásra, illetve a másik emberrel való együttélésre való felkészülés. Ahhoz, hogy a fiatal jól döntsön abban a kérdésben, hogy mivel akar foglalkozni, és hogy kivel akar együtt élni, elsősorban önmagát kell jól megismernie. Sokan felnőttkorban sem jutnak el a reális önismerethez, hamis énképük sokszor tévutakra viszi őket.

Az egyik csapda az, amikor a fiatal a másiktól való álmodozást véli szerelemnek. Fiatalok közösségében gyakori eset, hogy többen ugyanabba a lányba vagy fiúba szerelmesek; abba, akinek a külső jegyei – szépség, jó megjelenés, magabiztosság – különösen vonzóak. Érthetőbb a vonzalom, ha a külső jegyek belső értékekkel is párosulnak. Egészségesen fejlődő, erős fiatalok képesek feldolgozni ezt az érzést, szembeesülni azzal, hogy az átlagos izlésnek engedtek, nem sajátosan a maguk érzelmeinek.

Az ilyen viszonzatlan szerelem – akárcsak az úgynevezett diák-szerelem – az érzelmi érés jelentős terpe. A koedukált közoktatás általánossá válásával természetesebbé vált a tizenéves lányok és fiúk kapcsolata, még gyakoribb a diák-szerelem. Volt rá példa, hogy a középiskolai románból életre szóló házasság lett, mégis az az általános, hogy a diák-szerelem pozitív hozadéka a az érzelmi fejlődés, a másik nem jobb megismerése, megértése, még családások árán is.

Tolsztoj, az emberi természet, az emberi lélek kiváló ismerője a Hábonú és békeben zseniálisan ábrázolja, hogyan veszíthet talajt egy értékes ember is, ha a talmi csillogást összetéveszti a valódi értékkel: az Andrej hercegben méltó társra találó Natását rabul ejti a rutinos nőcsábász, Anatolij Kuragin varázsa.

Érzéseink, belső életünk egyik nagy próbatétele, hogy képesek vagyunk-e – ha olykor megkésve is – belátni: tévedtünk, méltatlan emberre pazaroltuk energiáinkat. Persze értelmes emberbe is lehetünk szerelmesek úgy, hogy érzéseink nem találnak viszonzásra. Ennek elfogadása, feldolgozása is a felnőtté válás folyamatában lehetséges. Természetesen a szerelemben is meghatározó az ember egész személyisége, hite, világnézete. Ez ad erkölcsi tartást, útmutatást – illetve szab korlátokat.

Az ember mint társadalmi lény egészséges szerelmi életének alapvető konfliktusa, hogy a biológiai érés és a szó teljes értelmében – a gondolkodás színvonalában, a hivatásválasztás, az egzisztenciateremtés tekintetében – vett társadalmi érés korunkban nagy mértékben távolodott egymástól. A biológiai érés felgyorsult – ilyen értelemben a fiatalok a tizenéves első felében elérik az érettséget –, míg a társadalmi érettség elérésének ideje jelentősen kitolódott. Tovább színezi a képet a lányok továbbtanulásának, karrierjének, önálló életre való képességének általánossá válása.

A korábbi polgári életforma felazulása, a női szerep változása az említett tényezőkkel együtt többek között a korai szexuális életben nyilvánult meg. Bár ez nem vált

annyira általánossá, mint ma sokan vélik, a múlthoz képest mégis robbanást jelentett, és számos kedvezőtlen következménnyel járt. Például az érzelmi éretlenség egyeseknél korai kiábránduláshoz, életuntsághoz, a későbbi érett kapcsolatra való alkalmatlansághoz vezetett. Nem becsülhetők le a tapasztalatlanságból adódó negatív biológiai következmények sem, amelyek szintén megfoszthatják a fiatal a későbbi érett, örömteli testi szerelemtől, illetve a lányokat képzelenné tehetik a teherbe esésre

„Míg a szerelem szárnyal és egekbe emel, a szeretet szelíden visszahúz a valóságba, és a hűség kötelekével a szív mélyére horgonyoz.” (Simon András)

vagy az egészséges terhességre, szülésre.

Ahogy említettem, bármennyire is sok sajátos veszéllyel jár a korai szexuális élet, egy újabb csapdát jelent, ha az egyházban erről a kérdéstről csak annyi a mondanivalónk, hogy a korai testi kapcsolat bűn. Ezzel nem sokra mennek a fiatalok.

A második világháborút követően a túlélés örömeiből indult, majd a fogamzásgátlás fejlődésével kibontakozott szexuális forradalom megkésve érkezett el hozzánk, csaknem együtt az AIDS-veszély miatt a nyolcvanas évek végén felerősödött szexuális ellenforradalommal. Valójában mindegyik tévutat jelent.

Tizenéves korban a növekedés, az érés útjében jelentősen eltérő, valamennyire mégis meg lehet fogalmazni általános szabályokat. Az egyik ilyen az, hogy meg kell védeni az úgynevezett konzervatív fiataloknak azt a jogát, hogy szűzen köthessenek házasságot; akár hitbéli, akár erkölcsi alapon, akár mindkét megközelítést magukénak érzve. Magam minimalkövetelményként vagy tanácsként azt a szabályt is megfogalmaztam mindig, hogy tizenéves kor előtt nem szerencsés a szexuális élet megkezdése. Abból viszont semmi kár nem származik, ha későbbre toldódik.

Az egyházban valóban nem a korai szexuális élet a vitatott, ebben – úgy vélem – eléggé konszenzus van; sokkal neuralgikusabb téma a házasság előtti nemi élet, il-

letve a házasságkötés nélküli élet-társi kapcsolat. Ezekre is egyszerű rámondani, hogy bűn, de ez sem vezet sehová. Korlátokat, tilalom-fákat helyes állítani, de irányjelzőként, nem sorompóként.

Néhány éve a válással kapcsolatos írásom viharról kavart, bár végül a lelkészi szaklapban közölt, leszárdított álláspontom – amelyről a lektor úgy vélte, olaj lesz a tűzre – nem váltott ki vitát. Ez is megerősít abban, hogy az egyházban is tovább kell jutni – csak így segíthetünk a fiataloknak és egymásnak – a leegyszerűsítő „bűn vagy nem bűn?” megközelítésen.

Bűn az erőszak, bűn a felelőtlenség, bűn az ösztönös, a másikkal visszaélő kapcsolat, bűn a csalás, bűn a hűtlenség, bűn a hazugság, bűn a pedofília..., de nem tudom, hogy bűn-e az életársi kapcsolat, a házasságon kívüli együttélés. Főleg ha arra gondolok, hogy ez is lehet harmonikus, illetve, hogy házasságban ott lehet az erőszak és több említett bűn.

Házasságpártiak vagyunk – nemcsak az egyházban, hiszen a társadalom többsége is ezen az oldalon áll –, de ez nem jelentheti azt, hogy automatikusan elmarasztalunk minden más életformát, így az agglégényeket (ez ugye a férfiakra vonatkozó klasszikus megnevezés) és a szinglikét (e szóval elsősorban az egyedül élő nőket jelöljük).

Misok egyházi közösségben biztatják azzal a fiatalokat, hogy az Úristen megadja majd a társukat, legyenek türelmesek, és figyeljenek az útmutatásra. Azután sokaknál nem érzékelik meg a társ.

Másoknál beteljesül a szerelem, de válás lesz belőle – megtörténhet ez akkor is, ha mindketten továbbra is hisznek Jézus Krisztusban.

Lelkészcsládók gyermekei, teológusok is élnek együtt házasság előtt vagy házasságon kívül. Lehet struccpolitikát folytatni, nem beszélni arról – mert legitimálni nem akarjuk, tiltani nem tudjuk –, de ezzel eleve feladjuk az őszinte szót, az őszinte segítség lehetőségét. Márpedig mindnyájan segítségére szorulunk.

Nem jó, ha azért megyünk, mert bár tudják, hogy tévedtek, nincs visszaút, össze kell házasodniuk. És az sem jó, ha olyan erős a korlát és a családostól való félelem együtt, hogy egy fiatal felnőtt lány (ez a gyakoribb ma is) vagy fiú elengedi a másikat, nem akarván bűnbe esni a házasságon kívüli szerelemmel.

Az őszinte beszéd azért is kellene, mert az elhallgatás miatt azoknak sem mondjuk meg, hogy így nem lehet viselkedni, akik nem az egyháztagsághoz vagy a lelkészi hivatáshoz, hanem az alapvető erkölcsi normákhoz sem ragaszkodva, felelőtlenül bocsátognak kalandokba, hűtlenül házastársukhoz vagy partnereikhez.

Nem igazságot osztani szándékoztam – már rég utolért az alázat –, hanem egyszerűen gondolkodni, meditálni a szerelemről, az emberi kapcsolatokról dzsungelről. Talán sokan megértettek, gondolkodhattak együtt tovább.

■ FRENKL RÓBERT

FOTÓ: MENYES GYULA

Ebben az évben július 10. és 16. között rendezték meg a győrségi és a győri gyerekek – immár hagyományos – hittantáborát. A helyszín ezúttal a Budai Evangélikus Egyházmegye nagybörzsönyi Reménység Háza volt. A résztvevők – mintegy negyven gyermek és hét táborvezető – a hitmelyítő programokon túl megismerkedtek a környék nevezetességeivel, kisvasúttal kirándulást tettek Nagyvirtáspuszta, valamint gyalogtúra keretében feljutottak a Nagy-Hideg-hegyre. A táborozók azzal a szándékkal indultak haza a táborból, hogy jövőre szeretnék újra együtt lenni Isten igéje körül a festői környezetben lévő kis faluban, a Börzsöny lábainál.

Elnémul „Isten géppuskája”

Nyugalomba vonul Billy Graham

► A Pro Christ evangélicizáció atyja, a nyolcvanhat éves Billy Graham egyebek mellett Parkinson-kórban és prosztatarákban szenved, ennek ellenére azt vallotta, hogy a „végsőig” akar prédikálni. Úgy látszik, most elérkezett ez a pillanat: a közelmúltban utoljára hirdette az ígét New Yorkban.

Ifj. William Franklin Grahamként született, de evangélicizátorként Billy Graham néven vált ismertté: a föld száznyolcvanöt országában több mint 230 millió ember előtt hirdette az ígét. Nős, Ruth McCue Bellt 1943-ban vette feleségül. Öt gyermekük van. Az egész világra kiterjedő szolgálata egy Los Angelesben 1949-ben tartott nyolchetes evangélicizáció után vette kezdetét. Munkásságára visszatérve elmondhatjuk, hogy ő az az igehirdető, aki – II. János Pál pápa mellett – a legtöbbet ért el az evangélium üzenetével. Van, aki az „Isten géppuskája” nevet ragasztotta rá, de akadtak olyanok is, akik úgy emlegették: „Mr. Biblia”. Az amerikai Time magazin címlapján háromszor is „Amerika protestánsainak pápájaként” szerepelt.

Billy Graham nagy hatással volt az elmúlt évtizedek amerikai kereszténységére.

Közvélemény-kutatások szerint Amerikában ő a legtöbbre becsült személyiségek egyike. A baptista ébresztő prédikátor teológiaiailag annak az evangélikál mozgalomnak az alapítói közé tartozik, amely a keresztény fundamentalizmusból az ötvenes években szakadt ki. Ez az irányzat konzervatív elveket vall, szót emel a terheségmegszakítás és a homoszexualitás ellen, valamint támogatja a halálbüntetést.

A részvételével zajló rendezvényekre a New York Queens városrészében lévő Flushing Meadows Corona Parkban tízezerek voltak kíváncsiak. Graham tudatosan választotta prédikációja helyszínét a „Nagy Almát”, ahol most vélhetőleg utoljára szól egy evangélicizációs sorozaton. Mint mondta, a város még mindig nem heverte ki a 2001. szeptember 11-i terrortámadás okozta lelki sebeket. Igehirdetése a szo-

kásos harminc vagy negyvenöt percnél rövidebb volt, tartalma azonban maradt a régi: meg kell térnünk, újjá kell születnünk, és Jézushoz kell mennünk, mert mindnyájan bűnösök vagyunk, és rászorulunk Isten kegyelmére.

„Imádkozom New Yorkért” – mondta, és szólt kedvenc bibliai történetéről, amely Jézus és Nikodémus, a jézusi tanokra nyitott farizeus találkozását örökítette meg. Elbeszélésében említést tett a pop- és mozikultúráról, megemlítve Madonnát és az MTV zenecsatorna nevét, valamint a Csillagok háborúja című filmpozst. A politikai kérdéseket gondosan kerülte, mert ezek – véleménye szerint – ellentéteket szíthatnának a hallgatói között. Ő ezért csak az evangéliumról kívánt szólni. A döntés, amelyet ma hoznak – hangsúlyozta a hallgatóknak –, hatással van a jövőjükre itt és az örökkévalóságban. Prédikációja végén Graham a megszokott módon előrehívta az embereket, hogy vallják meg hitüket, és adják át életüket Jézusnak.

■ A Sonntagsblatt cikke nyomán (Németből fordította GAZDAG ZSUZSANNA)

DÉLVIDÉKRE CSÁNGÁLT SZÉKELY REFORMÁTUSOK KÖZÖTT

Ábel a lángoló kőolaj-finomítók tövében

► A rettenetes srebrenicai körvengés tizedik évfordulóján felidéződik a délszláv háború megannyi emléke. A démonikus erőket felszabadító öldöklés során tömegével végeztek ki bosnyák kamasz fiúkat, erőszakoltak meg apácaikat, és lőttek rommá – egyebek mellett – református templomokat. Néhány éve magam is jártam az Eszék melletti két magyar faluban, Szentlászlón, ahol még mindig romos volt a templom, és Kórógyon, ahol időközben újjáépítették Isten lerombolt házáat. Emlékezhettünk arra is, hogy az 1999-es NATO-bombázások során milyen sokat szerepelt a hírekben a Belgrádtól mintegy húsz kilométerre elterülő Pancsova neve. A Duna Televízió stábjával most végre békeidőben jutottam el ide, hogy felkeressük a közigazgatásilag a városhoz tartozó Hertelendyfalva (szerb nevén Vojlovica) reformátusait. Egészen különleges közösséget alkotnak ők: a 19. század vége felé Bukovinából telepedtek át ide az Al-Dunához, a jobb élet reményében. Száz-húsz év alatt is hűségesen megőrizték a székely és a református örökséget. Ábelként, Tamási Áron mindenre elszánt népi hőseként hagyták maguk mögött a fenyegetéseket, és szívós leleménnyel próbáltak boldogulni az idegen környezetben. A regénytrilógia Ábeljének újabb és újabb próbákat kell kiállnia, de furfangjával mindig felülkerekedik a nehézségeken. „Miként az állatnak a körmeivel s fogával kell harcolni, azonképpen az embernek az eszivel” – olvassuk Tamási Áronnál. A délvidéki székelyeknél tett látogatás során arról győződtem meg, hogy Ábel itt is megállja a helyét.

Halász Béla Benjámin, a hertelendyfalvi lelkes legkisebb, ötödik gyermeke egy darabig nem bukkan elő, ugyanis mindennél fontosabb dolga akad: tizenkét évesen élte első birkanyírásán vesz részt. A parókia hatalmas udvarában két báránykát már sa-

ját kezűleg foszt meg a gyapjától. A NATO-gépek berepülése idején hatéves volt. „Édesapám, bombáznak?” – sírt fel éjszaka-kánként a rácsos ágyban. „Igen, kisfiam, de ne félj, majd megőriz minket a Jóisten” – válaszolt az aggódó apa. Halász Béla akkor már több mint egy évtizede a gyülekezet lelkipásztora volt, ám legnehezebb szolgálatait ez idő tájt végezte. Éjjelente a presbiterekkel járőrözött a faluban. Aggódva nézte, amint az amolyan éles hadgyakorlatnak szánt akciók során több találat érte a város kőolaj-finomítóját, nitrogénvárárt és műtrágyaüzemét. Ezeket a gyárakat csak egy kétszer kétsávos út választja el a paplaktól. Ablakukból láthatták a lángoló tornyokat. A bombázásoknál is jobban félték a gázmérgeztől, ugyanis a pusztulás nyomán mérgező vegyi anyagok szabadultak fel. Pancsova akkor szinte elnéptelenedett. Főleg a fiatalok széledtek szét, ki merre látott.

A tiszteletes a rá jellemző higgadsággal beszél az akkori félelmekről és veszteségekről. Hangja csak akkor remeg meg, amikor a „meghalni utána” jelenségről beszél: sokakat egy-két évvel a bombázások után vett le a lábáról a stressz. Aztán feltűnően sokan lettek rákosak ezen a vidéken, vélhetően a rákos vegyi anyagok hatásai következtében. Nemrég egy tizen-nyel éves fiatalot temetett, aki leukémiában halt meg.

Szól arról is, hogy a háború a kisebbségeknek volt a legrosszabb. A magyarok közül sokan elmenekültek. A hetvenes évek sok kelet-európai által irigyelt magas élet-színvonalra után minden összeomlott. Legjobban az fáj neki, hogy az anyaország és médiája nemigen törődött velük. Arról mindig lehetett tudni, hogy Brüsszel

Konfirmáció Hertelendyfalván

vagy Washington mit mond egy-egy kérdésről, de például Újvidék véleményét nem nagyon kérdezte meg senki.

De már béke van, újra béke. Igaz, a közeli Belgrádban még sokfelé éktelenkednek a romok. A belváros egyik-másik hatalmas épülete szürke romhalma, a Dunában még mindig hatalmas hajóroncsok fuldoklanak. De az emberek élni akarnak. Az egykor oly rendezett falu is kezd magára találni. Ugyan sok a felbomlott építkezés – a blokádkövetkeztében mindmáig szerényen kell élniük –, rengeteg a munkanélküli is, ám úgy tűnik, hogy ez a Délvidékre sodródott Ábel ezeket a csapásokat is kibírta.

Miként is kerültek a bukovinai székelyek ide, a déli végekre? A papné, Halász Zsuzsanna, aki éppen most érkezett vissza férjével a szórványból, szakszerű magyarázatot ad erre a kevesek által ismert körülményre.

1883-ban Thomka Károly református lelkes álmodta meg, hogy a bukovinai nincstelenséget hátuk mögött hagyva új hazát keressenek. Az akkori magyar kormány munkát és biztonságot ígért nekik a Délvidéken, meg persze azt is remélte, hogy letelepítésük által javulhat itt a magyarok számaránya. Székérrel, gyalogszerrel, hajóval több száz család érkezett. Aztán hamar kiderült, hogy a maguk pusztai vándorlása után nem az ígért földjére kerültek, hiszen a nyári kubikolás és töltéspítés, majd a téli erdőirtás igen fáradságos munkát jelentett.

A hagyomány szerint ekkor énekeltek újra és újra a népdalt: „Bukovina, mit vétettem, / Hogy én benned nem élhettem, / Hogy én benned nem élhettem, / Magyarországra siettem? / Bukovina szép határa, / Látlak-e még valahára?” 1902-ben aztán szép templomot emeltek, a szlovákok és németek evangélikus templomával együtt. Idővel sikerült berendezkedniük, és takaros házakat építettek. Közbejött azonban a trianoni határ, majd pedig a második világháború. A gyülekezet lelkipásztorát, ifjabb Thomka Károlyt 1944-ben partizánok minden ok nélkül elhurcolták és kivégezték.

Időközben megérkeznek a parókiára a lányok, majd befut a két nagyfiú is. Mindannyian részt vesznek a gyülekezet életében, a programok szervezésében. Szükség is van a példaadásra, hiszen Hertelendyfalván sajnos egyre kevesebb a fiatal. Évtizedekkel ezelőtt sokan „jugoszláv vendégmunkásként” próbáltak szerencsét Németországban, például Stuttgartban. A háború idején még többen menekültek el, sokan meg sem álltak Svédországra. Ám a lelkipásztor szívós munkájával talán itt lehet még tartani a mai Ábeleket. A Győrfi Sándor gondnok által vezetett presbitérium a megpróbáltatások után is mer még álmodni. Belülről szépen felújították templomukat, amely vasárnapról vasárnapra megtelik!

Istentiszteleteik végén felváltva éneklük a székely és a magyar Himnusz. Kerekes-Székely Zita vezetésével színvonalas ének-

kar működik. A hívek áldozatkészségéből gyülekezeti házat építenek; benne az egyházi óvoda is otthonra talál. Egyelőre még csak csütörtökön és pénteken tudják az óvodásokat összegyűjteni. A gyülekezeti házban kapna helyet a számítógépterm is. Az olasz protestáns segélyből kapott asztali számítógépek a parókia tanácstermében várják, hogy végleges helyükre kerüljenek.

Sok nyomorúság után él és élni akar ez a Belgrád melletti székely közösség. Ezt az elszántságot fejezi ki az istentiszteleten elhangzó 213. számú ének: „Tehozzád szól énelem, / Én jó magyar népem, / Aki nehéz harcokban / Vértel réges-régen, / Fogadj meg tanácsom / És írjad szívemben, / Amit néked szólok most / Igaz szeretetben. / Szabadságért küszködöl, / Vágyol boldogságra, / Sok könnyedet hullatod, / De ugyan hiában (...) Mégis e nagy bajodnak / Vagyon orvossága, / Édes Atyád a mennyben / Készít számodra. / Halljad meg hát magyarom / Ez igaz beszédet, / A szerető Atyának / Izenetjét néked.”

Ábel – a délvidéki Ábel is – csak itt, az atyai házban lel igazán nyugalmat. Talán ez a legmélyebb jelentése a sokat idézett mondatnak: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

■ FABINY TAMÁS

A település százéves református temploma

(A hertelendyfalvi református templomból július 24-én, vasárnap 10 órai kezdettel közvetített istentiszteletet a Duna Televízió.)

A kapolcsi kapcsolat

Avagy épülhet-e „egy-ház” július 29. és augusztus 7. között a Művészetek Völgyében?

► **Megdöbentő a múlt évi statisztika: tíz nap alatt kétszáz ezer ember egy hatszáz lelkes faluban. Mint „egy-ház” a kapolcsi és a taliándörögdi evangélikus gyülekezet 1989 óta van jelen két templomával a Művészetek Völgye fesztiválján. A közelmúltban elhunyt, jó emlékével lelkészeldőm – Kiss János – már a fesztivál tizenhét évvel ezelőtti születésének egyike volt azoknak, akik biztatták, segítették a kezdeteknél bábáskodókat. Mire a helyi gyülekezet lelkészeként e sorok írója beleszólt a 2001. évi szervezésbe, a fesztivál már „felölt” – és hatalmas lett. Programok, kiállítások, hangversenyek, különböző „egzotikus vallások” bemutatkozása egyaránt helyet kapott az öt falut magába foglaló „völgy” sok-sok színhelyén.**

Monostorapáti evangélikus temploma

Sok mindent újra kellett gondolnunk abból a szempontból, hogy megtaláljuk a helyünket ebben a szokatlan környezetben. Abból indultunk ki, hogy sok a kereső ember, Jézus pedig ugyanazt mondja tanítványainak, mint a kenyérszaporításakor a pusztában: „Ti adjatok nekik enni!” (Mt 14,16)

A programok látszólagos túlkínálatának ismeretében erős túlzásnak tűnhet *énekekről* beszélni, mégis azt kellett látnunk, hogy „a krisztusi kenyér illata” legfeljebb az egyházak kulturális szerepének bizonyos szintű bemutatásából érződhet ki. Ez pedig az igazi „megelőzéshez” bizony igen kevésnek bizonyult.

2001 nyarán az egyházi programok szervezésének és lebonyolításának feladatából alaposan kivettem a részem. A mindennapos kapolcsi és taliándörögdi istentiszteletek, valamint az evangéliumi énekekből összeállított egyhetes koncertsorozat teljesen kimerített, mindazonáltal nagyon kevésnek tűnt. A rákövetkező évben több időnk volt együtt gondolkodni mindazokkal, akik „fantáziát láttak” a Művészetek Völgye hangulatába művészileg illeszkedő, de elsősorban mégis evangélikus jellegű „jelenlétben”. Ekkor hirdettük meg – a már kipróbált – felekezeti csatornákon keresztül, hogy „szabad a pálya”, azaz lehet jönni evangélikusra. A „szabad a pálya” kifejezést persze valóban idézőjelben használtuk, hiszen nem csupán tőlünk függ, hogy mit vonultatunk föl a helyszínen: legalább olyan fontos, hogy a helyi gyülekezeteknél mindez elfogadásra találjon. Ezen túl pedig elengedhetetlen, hogy a fesztivál főszervezőivel is szót értsünk, velük kapcsolatban álljunk. Az evangélikusok számára feltételül szabtuk egymás kölcsönös, Krisztusban való elfogadásának készségét, a profi művészi színvonalat, az élő Krisztusról való biztonyságtételt és a megtérésre való hívás művészi kifejezésére való törekvést.

Mindennek a megvalósítása nem volt mindig egyszerű. Több év munkája során kristályosodott ki az a – tartalmában és formájában egyaránt jó minőségű – programkínálat, amely ezen a nagyszabású művészeti rendezvényen viszonylag sok embert képes megérinteni az evangéliummal.

Az idén is lesznek megszólító jellegű színdarabok, a templomban naponta istentiszteletek, evangélikusok, verses előadások. A kapolcsi, a taliándörögdi és az öcsi templomban kiállításokat szervezünk, köztük egy „hangos kiállítást” – igei „audiohátterrel”. Továbbá mindennap várja az érdeklődőket a Hit és Út Mozija. Egy bolthajtásos pinchehelyiség szabta térben vetítünk – szűk kör részére – keresztény tartalmú, illetve a kereszténységgel foglalkozó filmeket, filmrészleteket. A vetítés után személyes, asztal körüli beszélgetésekre lesz lehetőség.

Fontos eleme a szolgálatnak a közvetlen segítségnyújtás és a személyes evangélikusok. Ha találunk olyan embert, aki kábítószert, alkoholt vagy más szenvedélybetegség miatt számít elesetnek, azt felségítjük, megszólítjuk. Arra törekszünk, hogy a fesztivál ideje alatt hosszabb távon is működtethető kapcsolatot alakítsunk ki a rászorulókkal, és – ha lehetséges – keresztény közösségbe vonjuk be őket a további segítségnyújtás reményében.

Minden programunk a már említett közösségi alkalom köré fonódik, amely tartalmaz imádságot, énekeket, evangélikusokat, a keresztény élet alapjairól szóló tanítást, illetve csoportos beszélgetést. A misszió kulcsszava esetünkben a „kapcsolat”, hiszen a Művészetek Völgye fesztivál résztvevői általában több napot is töltenek a helyszínen, s ez – a korábbi évek tapasztalatai

alapján – lehetőséget ad az ismétlődő találkozásokra, a kapcsolatok mélyítésére.

A fesztivál alatti missziós munka az evangélikus egyházak közösen irányításával folyik, a felekezeti munkakapcsolatok eddigi leginkább a Budapesti Autonóm Gyülekezettel bizonyultak gyümölcsözőnek. A szolgálatban minden felekezet vagy közösség saját anyagi erejére támaszkodva vesz részt. Bennünket eddig a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület, valamint egyházunk ifjúsági osztálya segítette. Az előadók kivül mintegy húsz főből álló felekezeti segítő csoport végzi az evangélikus szolgálatot és a velük kapcsolatos szervezést, az

ügynevezett Lutheránus Megújulás mozgalom koordinálásával. (Akiiket az általunk szervezett program érdekel, az a kovagoors.lutheran.hu weboldalon tájékozódhat.)

Idei újdonságaink közé tartozik, hogy a fesztivál ideje alatt házépítésbe fogunk, közös alapon, kőből, habarccsal. Ebbe a házba mindenki beleépítheti saját „kövét” olyan módon, olyanra alakítva vagy színezve, ami valamiféleképpen rá jellemző. Reményesgünk szerint a fesztivál végére állni fog egy ház, bizonyosság arra, hogy így is, a Művészetek Völgyében is épülhet az egyház.

■ VERESS ISTVÁN

Pillanatfelvétel a tavalyi fesztiválról

A 2005. évi Művészetek Völgye fesztivál Evangélikus Műhely alkalmai a történelmi és szabadegyházak összefogásában

Dátum	Idő	(Mű) címe	Előadó	Ismeretetés	Helyszín
16–21 óra		Gond-olodom	Lutheránus Megújulás	Diszkrét lelki segély	Kapolcsi Kis Eperfa pinchehája (a temető alatt)
		Megszólíthatok	Felekezeti segítő közösség	Helyszíneinkkel akár a bemutatott témákkal kapcsolatban, akár a kereszténységgel összefüggésben bármely szervezőt megszólíthatok. Készséges, értő, segítő hozzáállással találkozol.	Bármely helyszíneink
16–20 óra		Egy-ház-építés	Lutheránus Megújulás	Malter, vakolókánál, kalapács, festék és persze kő – építsd te is élő módon az egy-házunkat olyan módon és olyan kővel, ami csak te lehetsz.	Kapolcsi Kis Eperfa pinchehája (a temető alatt)
		Ki mit épít erre az alapra?	Lutheránus Megújulás	Kézben is elférő házépítés többféle (akár hozott) anyagból adott alapra, majd a próba július 31-én vasárnap 22 órakor és augusztus 6-án este 22 órakor.	Kapolcsi Kis Eperfa pinchehája (a temető alatt)
18–19 óra		Közösség az eperfa alatt	Lutheránus Megújulás	Isten felé fordulunk, a vele való találkozásra hívunk	Kapolcsi Kis Eperfa pinchehája (a temető alatt)
10–18 óra		INRI Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának beszédei	Képek: Bódi Katalin Dobos Edua Bogdán Viki Káldics Bea Zene: György Ákos	Bibliogaléria Zeneszámok, kiállítás	Taliándörögdi evangélikus templom
10–18 óra		Kiállítás	Keresztény képzőművészek	Bibliogaléria Képek kiállítás hangzó üzenettel	Kapolcsi evangélikus templom
15 óra		HIT ÉS ÚT Mozija		Film és/vagy beszélgetés	Eperfa pinchehája (a temető alatt)
17.15–18 óra		Gyerekkönyvek		Kisgyerekeknek	Eperfa pinchehája (a temető alatt)
17 óra		A vándor Szent Pál önmagáról		Istentisztelet	Kapolcsi evangélikus templom

A fesztivál ideje alatt

A fél világgal kommunikálunk...?

Felszállok a dortmundi gyorsvonatra. Szerecsém van: a kiszemelt kocsi közepén mindkét oldalon asztalok vannak, köréjük nyolc utas telepedhet le. Már előre örülök, hogy a kétszáz kilométeres úton milyen jó lesz majd beszédebe elegyedni utastársaimmal. Hiába: génjeimben hordozom ezt a vágyat. Édesanyám annak idején úgy utazott hozzánk Csabacsüdről Heidelbergbe, hogy összes utastársát bevonta a „beszélgetésbe” – anélkül, hogy akár csak egyetlen idegen nyelvet is ismert volna...

Velem szemben egyelőre csak egy tagbaszakadt férfi ül. Rögtön belebotlom a kinyújtott lábába, s bocsánatkérésre alig észrevehető fejbiccentéssel válaszol. Előtte a laptopja, mellette egy angol nyelvű kémiakönyv, és ő rögtön el is mélyed a képernyő tanulmányozásában. „No – gondolom magamban –, ezzel ugyan nem sok szót váltok majd...” De hát van még néhány állomás, várjunk, hátha kibővül asztaltársaságunk!

Augsburg. Professzoros kinézetű férfi száll föl, s első dolga, hogy kiteresse az asztalra orvosi szaklapját. Ezután előveszi – no mit? – a laptopját; a többi már ismerős. Rögtön utána egy lófarokfrizurás, egyetemistaféle lány. Le se ül, már ki is

pakolja az asztalra a masináját, a jegyzetét stb.

Miután elindul a vonat, új partnerjelölt viharzik be, és boldogan fedezi föl az asztalunknál lévő szabad helyet. Kényelmesen keresztbe veti a lábát, azonnal a fülebe dugja zeneműsírjait, félígy hátat fordít nekünk, és a vélhetően eleven zenére lágyan ringatózik – vagy inkább rángatózik. Kommunikáció velem, velünk? Szerintem tudomásul se veszi a jelenlétünket!

Ulmban is megállunk még, gondolom én. Hátha...? Szendvicsét rágya jön is már a következő jelölt. Tászkájából vastos könyvet halász ki, amelybe szédítő gyorsasággal bele is bújik, úgy, hogy se hall, se lát többé... Azt pedig már szinte végzettszerűnek látom, hogy a Geislingenben felszálló, üzletkötőforma úron eleve ott a fejhallgató, s amikor letelepszik, mi mást is vehetne elő? Hát... lásd fentebb. Nehogy esetleg szem- vagy fültanúja legyen a jelenlétünknek.

Kétszáz kilométert utazunk így békésen együtt, lehetőség szerint tudomást sem véve egymásról. Egy árva szó nem esik közöttünk. Micsoda áldott kommunikáció! Megboldogult édesanyám mit kezdett volna ilyen „beszédes” utastársakkal?

■ GÉMES ISTVÁN

Taníts megfigyelni, és hagyj gondolkodni!

► **Ismét vége egy tanévnek, vakáció van. Mielőtt elkezdődik a következő, érdemes egy kicsit megállni és elgondolkodni. Megadtunk-e mindent gyermekeinknek, biztosítottuk-e a legjobb feltételeket ahhoz, hogy a tanulás öröme legyen a számukra, és szellemileg megfelelően fejlődjenek? Különböző képességekkel és adottságokkal jönnek a világra, nem mindegyiküknek felel meg a normál általános iskolai oktatás. A nem értelmi fogyatékos, de mégis speciális törődést igénylő gyerekek helyzetéről beszélgettünk Czákó Sándorné nyugdíjas pedagógussal. A tanítónő vezető fejlesztő pedagógusként dolgozott, és a hit, a törődő szeretet fontosságát hangsúlyozta ebben a munkában.**

– Mi a különbség a kiegészítő iskola és a fejlesztő osztályok között?

– A kiegészítő iskola a közismereti tárgyakra oktatható értelmi fogyatékos tanulókat oktatását és nevelését látja el, míg fejlesztő osztályokba azok a gyerekek kerülnek, akik a nem megfelelő környezeti hatások vagy valamilyen öröklött idegrendszeri adottság elégtelensége miatt nem érik el a pszichikus fejlődés átlagos szintjét. Sajnos ez többek között azt is jelenti, hogy a méhen kívüli életben a gyermek fejlődése függ a szülők szociális, társadalmi helyzetétől, az életszínvontól, tehát a táplálkozástól és az életmódtól is. Vagyis a fejlődésben jelentkező hiányosságok miatt is fejlesztő osztályba kerülhetnek.

– Hogyan lehet megállapítani, hogy melyik gyerek milyen iskolába és ott milyen osztályba kerüljön?

– Ennek megállapításában nagy szerepe van az óvodának, a gyerekekkel naponta foglalkozó óvodapedagógusoknak. Ők azok, akik három-négy éven át figyelemmel kísérik, alakítják, segítik a gyermek fejlődését. Ehhez kapcsolódik még a logopédusok, pszichológusok munkája, akik fejlettségi szintfelmérést is végeznek, és amennyiben szükséges, további vizsgálatokra küldik a gyermeket az ügynevezett nevelési tanácsadóba. Szükség van ilyen osztályok kialakítására, mert a funkcionális analfabetizmus egyre nagyobb gondot okoz.

– Ez pontosan mit jelent?

– A funkcionális analfabetizmus olyan műveltségi állapot, amelyben az olvasni tudás képességének színvonala egyre kevésbé alkalmas arra, hogy használható legyen új információk befogadására és közlésére, személyközi interakciók lebonyolítására.

– Ahhoz, hogy a fejlesztő pedagógus sikeres munkát végezzen, szükséges van-e speciális szaktudás?

– Magas színvonalú szakmai tudásra, türelemre és kitartásra van szükség, és nagy a szerepe az önképzésnek. A leendő pedagógusokat nem készítik fel a „nehéz esetek” kezelésére. Nagyon fontos a hit és a szeretet ereje, mert ezek a gyerekek lelkiileg is sérülékenyebbek, és érzékenyebben reagálnak az őket körülvevő emberek empátiájára vagy elutasítására. Éreznünk kell, hogy ők is fontosak, és ugyanolyan részei ennek a világnak, mint normál osztályba járó társaik. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a pedagógus kimutatja szeretetét és törődését. Ehhez elég erőt ad a hit és Isten ad.

A munka eredményessége ezenkívül függ a gyermekektől, képességeiktől, hozzáállásuktól és az iskolai nevelők összehangolt, segítő munkájától is. Nagy szerepe van a differenciált, egyénre szabott fejlesztésnek, mivel a problémák gyermekeként mások. A fejlesztés célja a megfigyelés és a gondolkodás harmonikus egységének kialakítása. Az ehhez vezető utat így foglathatjuk össze: taníts megfigyelni, és hagyj gondolkodni!

– Létezik-e egységes fejlesztő program, vagy iskolánként változó módszerek szerint foglalkoznak ezekkel a gyerekekkel?

– Átfogó, egységes módszer nincs; az iskolák helyi tanterveket készítenek, amelyeknek fontos eleme, hogy miként kezeljék az átlagtól eltérő, túl könnyen vagy túl nehezen tanuló, magatartás-problémás gyerekekkel kapcsolatos kérdéseket. A legnagyobb gond az, hogy kevés pedagógus vállalja ezt a munkát, és az iskolák nagy része is inkább eltanácsolja ezeket a diákokat. A felekezeti iskolák például egyáltalán nem vállalnak szerepet ebben a fajta oktatásban, a felvételik bevezetésének köszönhetően inkább a jobb képességű gyerekekkel foglalkoznak.

■ CZÁKÓ KRISZTINA

LAPUNK A VILÁGHÁLÓN:

WWW.EVELET.HU

Fél évvel a szökőár után

Épülnek a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet háza Srí Lankán

► A 2004 decemberében történt délkelet-ázsiai szökőár-katasztrófa után két nappal indultak el Srí Lankára a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársai. Fél évvel a katasztrófa után már javában folyik a rehabilitációs, rekonstrukciós munka. Az elmúlt fél év eredményeiről Bálint Gábor programvezető számol be.

Egy felépített ház lakói

– Hogyan indítja el programjait egy magyar segélyszervezet egy távoli, hazánktól hétezerszáz kilométerre fekvő, teljesen idegen kultúrájú országban?

– A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet már a szökőár másnapján a helyszínre indult, hogy enyhítsen a humanitárius katasztrófán, és hogy közvetlenül támogassa a károsult családokat, kisközösségeket. A világban történő katasztrófák természetesen különböznek egymástól, azonban a természeti csapások és a háborús károkozások után kialakult helyzet kezelésében, a segítségnyújtás megszervezésében országoktól, térségektől függetlenül sok hasonlóságot tapasztaltunk másfél évtizedes munkánk során. A segélyszervezet egyik legfontosabb alapelve, hogy amikor megkezdjük a katasztrófa utáni azonnali segítségnyújtást, már eleve meghatároz egy stratégiát a munka területére és időtartamára vonatkozóan. Természetesen a részfeladatok a munka előrehaladtával módosulhatnak, de például Srí Lanka esetében már rögtön az első napokban eldőlt, hogy hosszú távú, legalább kétéves program indul. Az azonnali segítségnyújtás megszervezése során már megkezdődtek azoknak a felméréseknek az elvégzését, amelyek alapján a jelenlegi rekonstrukciós munkánkat végezzük. A kezdeti lépések megtételéhez helyi partnerszervezetünk, a Srí Lanka-i Egyházak Tanácsa is jelentős mértékben hozzájárul.

– Ez azt jelenti, hogy egy helyi partnerszervezettel közösen dolgoznak?

– Amikor 2004 decemberében megkezdődött a munkát, a humanitárius programok lebonyolításával párhuzamosan létrehoztunk egy irodát Srí Lanka főváro-

sában, Colombóban, illetve aktív tagjaivá váltunk annak a nemzetközi koordinációs konzorciumnak, amelynek feladata a térségben dolgozó segélyszervezetek, illetve a Srí Lanka-i kormányzat munkájának összehangolása. Kialakítottunk egy helyi programvezetőkből, mérnökökből, szociális munkásokból, asszisztensekből álló nyolc-tíz fős kis csapatot, amelyet egy-két kiküldött munkatársunk vezet. Szükség esetén pedig további harminc-négyven helyi önkéntes is bevonunk, amikor egy-egy nagyobb segélycsomagozást, felmérést kell lebonyolítani. Ez az iroda vezeti thaiföldi programjainkat is; itt munkánkat egy helyszínen élő magyar önkéntes is segíti. Korábban is ezt a módszert követjük, amikor – többek közt – Afganisztánban, Szerbiában, Üzbegisztánban, Irakban, Ukrajnában kezdtük meg humanitárius segélyprogramjainkat. Természetesen folyamatos kapcsolatban állunk helyi és a térségben dolgozó külföldi partnereinkkel, illetve a komolyan dolgozó segélyszervezetek közösségével és az ENSZ szervezeteivel.

– Milyen munkát végzett eddig Srí Lankán a segélyszervezet?

– A kiérkezésünket követően arra próbáltunk koncentrálni, hogy helyi kollégáink információira és felméréseinkre támaszkodva a menekülteket, illetve a fizikailag és lelkileg sérült embereken próbáljunk segíteni. Ennek érdekében az ország északi, keleti és déli részsein a legrászorultabbak közt közel tizenötmillió forint értékben osztottunk szét a mindennapi élethez szükséges alapvető segély-áru (élelem, ivóvíz, higiéniai egységcsomagok, alsó- és felsőruházat, háztartási

felszerelések, vízfertőtlenítő szerek). Helyi orvosok, illetve a Srí Lanka-i Egészségügyi Minisztérium bevonásával az ország több pontjára juttattuk el a magyar kormány felajánlását, egy másfél tonnás gyógyszerzállítmányt. Ezen kívül tíz közösségi és negyven családi sátrat is kiszállítottunk a térségbe. A pszichoszociális programunk keretében szakembereink különböző menekülttáborokban végeztek olyan lelki segítségnyújtást, amely segített feldolgozni az érintett lakosság körében a szökőár tragédiáját, családtagjaik elvesztését.

Az újjáépítési, illetve rehabilitációs munkánkat két helyszínen kezdtük meg egyszerre: északon Point Pedro mellett Polikandy West településen lakó, illetve a tamil-szingaléz konfliktus következtében néhány évvel ezelőtt a térségbe telepített halászoknak építettünk több mint ezer éves hagyományok alapján készülő kataránokat a szükséges felszereléssel. A program során összesen negyven-négy halászhajót és a hozzájuk tartozó hálókat, tároló edényeket, halfeldolgozó eszközöket adunk át. Az itt élő tamilok nagyon szegények – ezt jól mutatja az a tény, hogy egy katarán két család használja –, de az új hajókkal a naponta kifogott negyven-száz kilogramm hal helyi viszonyok között jó megélhetést biztosít.

A másik programhelyszínünk az ország déli részén található Polhena település, illetve Matara város. Polhena a segélyszervezet már teljesen felújított harminc – a szökőár következtében tönkrement – házat. Az újjáépített otthonokban lakó családok közül többen gyermekeiket, közeli hozzátartozóikat veszítették el. Amikor sor került az első tíz ház átadására, vegyes érzelmekkel álltunk szemben azokkal a családokkal, amelyek például gyermekeiket veszítették el abban a házában, amelyet újjáépítettünk. A családok és mi is nagyon örültünk, hogy elkészült az épület, ugyanakkor a sebek lassan gyógyulnak, nem mindenki tud önfeledten örülni az adományokból felépült házaknak. Megdöbbentő volt azzal a családdal is találkozni, amelynek az egyik tagja, a legkisebb fiú nem a szökőárban, hanem autóbalesetben halt meg, akkor, amikor már megkezdődött a munkát a településen. Terveink szerint összesen száz, részlegesen vagy teljesen össze-dőlt házat építünk újjá. Ezenkívül Matara városban elkészült egy huszonöt átmeneti lakásból álló közösségi épület terveit. Ez hosszabb távon is lakhatási megoldást nyújt közel száz, jelenleg is menekülttáborban élő lakosnak.

A napokban indítunk utcai drámajáték-sorozatot, amely a lakosságot ért traumákat segít feldolgozni. Azért választottuk a pszichoszociális segítségnyújtásnak ezt a formáját, mert a helyi kulturális szokásokhoz ez a módszer nagyon közel áll. A programban helyi színészekből és pszichológusokból álló, tízfős csoport tíznapos programsorozatot szervez, bevonva a lakosságot. Elsőként

Hagyományos kataránok

Polhena, a későbbiekben pedig az ország különböző pontjain próbáljuk enyhíteni ily módon az embereket ért lelki traumát.

– Épül-e magyar falu Srí Lankán?

– Jelenlegi információink szerint a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetet nem adott át új vagy felújított házat. A szervezet házépítő programját nevezhetjük a „magyar falu” építésének is, hiszen egy háromezer fős településen – Polhena – az összes olyan házat újjáépítjük, amelyek a Srí Lanka-i kormány által kijelölt, a tengerparttól számított száz méteres övezeten kívül találhatók.

– Hogyan segíti a református, illetve az evangélikus egyház a munkálatokat?

– Igen jelentős mértékben támogatja délkelet-ázsiai programjainkat a magyar református és az evangélikus egyház, hiszen mindkettő országos gyűjtést rendezett. Külön említeném meg a felvidéki magyar református egyház több millió forint összegű támogatását is, amely a gyakorlatban egy polhenai „utca” felépítését teszi lehetővé. Azt is fontosnak tartjuk, hogy a kollégáink között többen a Srí Lanka-i anglikán, metodista egyház tagjai. Természetesen rajtuk kívül vannak buddhista, muszlim és hindu kollégáink is, hiszen minden segélyprogramunk egyik alapelve, hogy nemcsak a kedvezményezettek, hanem a munkatársak kiválasztásánál is törekszünk egyfajta nemzetiségi és vallási egyensúlyra. Erre egyébként azok a nagy nemzetközi ernyőszervezetek és segélyezési hivatalok is köteleznek minket, amelyeknek tagja a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet.

– Csak magyar adományokat juttatnak célba, vagy más országok is támogatják a munkájukat?

– A legjelentősebb összeget Magyarország gyűjtöttük, de már több szervezet jelezte, hogy támogatni kívánja programjainkat. Elsőként izlandi partnerünk kért fel egy kisebb program lebonyolítására, azután más európai országok is jelezték, hogy lebonyolító partnereként számítnak ránk. Ezenkívül – a magyar szerve-

zetek közül egyedüliként – az Európai Unió Segélyezési Hivatala (ECHO) meghívott bennünket arra a tanácskozára, ahol lehetőség nyílik az unió által támogatott segélyprogramok végrehajtására. Ez az eddigi munkánk nemzetközi elismerését is jelenti, hiszen az ECHO-programok lebonyolítása rendkívül szigorú és ellenőrzött rendszerben történik; több előfeltételnek kell megfelelni már ahhoz is, hogy egy ilyen megbeszélésen részt vegyünk. A későbbiekben, a fejlesztési szakaszban pedig a EuropeAid támogatására is számítnak.

– Hogyan tájékoztatják az adományozókat?

– Az ökumenikus segélyszervezet eddig is több csatornán keresztül adott tájékoztatást, nem csupán délkelet-ázsiai munkájáról, hanem a jelenleg folyamatban lévő többi segélyprogramról is. Adományozói körünknek évente több alkalommal részletes beszámolót küldünk, amelyben mindenki számára érthetően és tényszerűen mutatjuk be az elvégzett munkát. Több alkalommal filmvetítéssel egybekötött tájékoztatót tartottunk gyülekezetek részére, iskolákban, művelődési házakban. Fontosnak tartjuk, hogy adományozóinknak életszerűen mutassuk be tevékenységünket, vagyis azt, hogy mi történik a valóságban forintjaikkal. A támogatásért ezúton is köszönetet mondunk.

– Hogyan fogadták a Srí Lanka-iak a magyar segélyszervezetet?

– Azokon a területeken, ahol dolgozunk, természetesen mindenki örömmel fogad bennünket, és nagyon barátságosan viszonyul hozzánk, elismerik és megbecsülik munkánkat. Ezenkívül a Srí Lanka-i kormányzat több minisztere és más kormányzati szervek is személyesen hívtak meg bennünket különböző alkalomokra, megbeszélésekre. A helyi egyházakkal – keresztény, buddhista, hindu és muszlim – is nagyon jó a kapcsolatunk. Akár szingaléz, akár tamil területen dolgozunk, mindenhol jó érzés magyarként segítséget nyújtani, mindenhol szeretettel fogadnak minket.

■ IFJ. KIS BOÁZ

Belső felújítás közben

Felhívás adománygyűjtésre

Elsodort falvak, több mint tízezer kitelepített Moldvában

A Románia keleti részén kialakult katasztrófahelyzet következtében több mint tízezer embert kellett kitelepíteni. A víz egész falvakat, hidakat, vasútvonalakat sodort el. Az áradásnak halálos áldozatai is voltak. A károsultaknak élelmiszer- és ivóvízsegélyre van szükségük. A román állam nemzetközi segítséget kért a válság megoldásához.

A magyar Külügyminisztérium 3 millió forintos gyorssegély Kelet-Romániába való eljuttatására kérte a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetet, melynek munkatársai múlt szombaton indultak útnak Moldvába.

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet az összefogás és segítségnyújtás jegyében adománygyűjtő felhívással fordul minden magyar állampolgárhoz a szomszéd ország lakóinak megsegítésére céljából!

Számlaszám: (OTP) 11705008-20464565

On-line adományozás (dombornyomásos bankkártyával):
www.segelyszervezet.hu/ Hogyan segíthetek? oldal.

Szomszédságok és sértettségek

▶ A fenti címmel tartottak vitafórumot a júniusban Prágában megrendezett közép-európai protestáns találkozón. Magáról a találkozóról már beszámoltunk az *Evangelikus Élet* hasábjain, a szóban forgó vitát azonban talán érdemes külön cikkben is felidézni. Mint tudjuk, a Kárpát-medence még ma sem mentes a különböző – nyíltan vállalt vagy titkolt – etnikai problémáktól. Ezek egy része mesterségesen gerjesztett, ugyanakkor tagadhatatlan, hogy a sérelmek egy része mélyen gyökerezik az adott népcsoportok érzelmeiben, történelmében. Mindezekre a fórumon meghívott lelkészek és tudósok igyekeztek 2005-ben adható, tehát „korszerű” válaszokat keresni, illetőleg „kortalan”, örök érvényű keresztény válaszokat adni.

A vita moderátora Lidia Rakusanová cseh újságíró volt, aki cikkeiben rendszeresen foglalkozik nemzetiségi kérdésekkel. Csehországban jelenleg könnyebb erről a témáról írni és beszélni, hiszen Szlovákia több mint tíz éve külön állam. A csehek a „magyarkérdést” is igyekeznek letudni azzal, hogy az 1945-ös jogfosztás és a magyar nép „haza-”, illetve cseh területekre történő áttelepítése (1946-tól több tízezer magyar költözött csehek területeiről Csehországba) a csehszlovák politikusközös felelőssége. A vitában az egyik cseh hozzászóló meg is jegyezte: „A mi államunk nem kért bocsánatot ezekért a bűnökért, míg a németek és az oroszok igen. Ők is mondhatnák, hogy az egy másik, bűnös ország volt, mégsem fogalmaznak így. Mi a saját állampolgáraink ellen tettük, amit tetünk, legyen az akár a szudétánémetek áttelepítése a határon 1945-ben, akár a magyarok jogfosztása a Benes-dekrétumokkal.” (Taps a felvidéki magyar hallgatóság soraiban).

A révkomáromi Molnár János szerint (magyar állampolgárságú meghívottja nem volt a vitának) a háború utáni időben a politikusok háborús tempóban cselekedtek: gyorsan, határozottan és erőszakosan. Ma ez nehezen érthető, de annak idején tulajdonképpen már az is „humánus megoldás” volt, ha egy népcsoportot nem koncentrációs táborba zártak (gondoljunk arra, miként jártak el a szerbek és a románok a német nemzetiségűekkel), hanem áttelepítették egy másik területre. A bűn azonban bűn – s ez nem csupán az erőszakos áttelepítésekre áll, hanem az 50-es évek államosításait is magába foglaló jogfosztásokra is.

Ennél a pontnál egy hozzászóló újra kiemelte a Benes-dekrétumok mai értelmezé-

sének visszasságát: a csehek az akkori, ma nem létező csehszlovák államra, a szlovákok pedig Prágára mutogatnak. Egy másik vélemény szerint a *kollektív bűnösség* kifejezés hibás, hiszen vajon felel-e egy texasi farmer az amerikai hadsereg Irakban elkövetett bűneiről? (Beküldés: „Miért ne felelne, ő is választotta a kormányt, amelyik belement ebbe a kalandba!”)

Az egyik prágai egyetem professzora, Jan Sokol szerint az új uniós államok nemzetiségi problémái súlyos terhet jelenthetnek, ha nem nyernek megoldást. Ha viszont a lakosság anyagi helyzete bizalomkeltően alakul, ezek a feszültségek maguktól is elcsitulhatnak. Elsősorban ugyanis mindenki anyagi boldogulására, vállalkozásának nyereségségére koncentrál, másrészt a multinacionális vállalatoknál már nem a nemzetiség, hanem a végzettség, a teljesítmény és a nyelvtudás számít. Ezt a szemléletváltást a „politika” is kénytelen lesz követni.

Érdekes válaszok érkeztek arra a kérdésre, hogy a történészek miért nem tudnak közös álláspontot kialakítani egyes nemzeti történelemkönyvek nyilvánvaló hazugságaival kapcsolatban. Stefan Markus, az 1946-ban hazánkól gyerekkorában lakosságcserevel áttelepített szlovák politikus, volt budapesti nagykövet elmondta, hogy a múltban már több ízben hívták össze különböző nemzetközi bizottságokat annak érdekében, hogy kinyomozzák egyes nemzetiségek halos, hamisítatlan történelmét, azonban egyszer sem sikerült konszenzusra jutniuk. Találón reagált erre a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja, Molnár János. Rámutatott: „A történészek gyakran úgy írják a történelmet, ahogy elvárják

tőlük – csak éppen nem megbízhatóan. Valójában ugyanis egyetlen nép történelme sem felel meg mindig mindenben azoknak az elvárásoknak, amelyeket a jelenben támasztanak vele szemben az utódok.”

Magyarországot csupán közvetve érinti az ukrán nemzetiségi probléma (vagy talán el is felejtettük Kárpátját?), viszont Csehországban és Lengyelországban ukránok tízezrei telepednek le munkavállalás céljából. Nyelvi gondjaik egy idő után megszűnnek, mert az ugyancsak szláv cseh nyelvet hamar elsajátítják, és szokásaikban is könnyen asszimilálódnak. Olyannyira, hogy amikor „Nyugatról” hazamennek, sokan közülük otthon már idegenül érzik magukat. Az ukránoknak nem a csehekkel van bajuk, hiszen szüleiket és nagyszüleiket egy embertelen nagyhatalom hordta-vitte a szovjet „világbirodalom” gulágjaiba. Nem is nagyon értik, miért hánytorgatja fel a múltat az, akit „csak” kétszáz kilométerrel telepítettek odébb, és még csak félholtra sem vertek.

A moderátor megszólaltatta a kérdést rendkívül óvatosan kezelő német felet is. Matthias Dörr politológus, aki a Csehországban élő mintegy negyven ezer német ügyeinek szakértője, így fogalmazott: „A német külpolitika egyáltalán nem lehet sem tolatkodó, sem pedig türelmetlen ebben az európai térségben, éppen a fájdalmas közös múlt miatt. Vannak viszont olyan tapasztalataink, amelyeket szívesen átadunk. Ilyen például a legújabb kori, mai kisebbségek megjelenése és integrációja. Itt konkrétan a vietnamiakra, a kínaiakra és a mohamedán vallásúakra gondolok. Nekik Németországban kialakult a saját iskolarendszerük, és biztosítva van számukra az anyanyelvi vallásgyakorlás is. Ez az a jövő, melynek minden országban be kell következnie a zavartalan együttélés érdekében.”

Gyanítom, hogy még sok kérdés feltételezhető volna a vita során, de a polémiát – a többi konferenciarendezvényre való tekintettel – több mint két óra múltán meg kellett szakítani. A *Szomszédságok és sértettségek* című fórumot a felvidéki református fiatalok közös kórusa zárta, amely a mintegy kétszáz fős hallgatóságnak énekel latinul, énekel németül, és énekel magyarul...

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

Minket nem szeretnek!?

Felháborító, mert a tolerancia minket is megillet. Az értékeinket elismerik, irigylük. Mégse szeretnek, és ha mód van rá, ezt ki is nyilvánítják – egyre hangosabban, egyre durvábban. Ne értsenek félre, nem az evangélikusokra célzok, nem is a keresztényekre, hanem Európára, pontosabban mindarra, ami az európai kultúrkör része. Régen foglalkoztat ez a gondolat. Ami legutóbb Londonban történt – a több mint ötven halottat követelő robbantásokra gondolok –, újra megerősített abban a hitemben, hogy minket sokan ellenségesnek tartanak; egyre gyakrabban válunk célponttá csak azért, mert európaiak vagyunk.

Miért foglalkoztat mindez? Európában a kereszténység, benne az evangélikusság véleményére nem figyelnek, sőt vannak, akik úgy gondolják, hogy jobb lenne, ha az egyházaknak egyáltalán nem lenne szavuk. Féljenek a terroristáktól a hangadók, a nagy nemzetek, az egykori gyarmattartók! Mindez talán igaz, de azt nem szabad elfelejteni, hogy azokat a különbségeket, amelyek megvannak a kultúrák között, a nemzetek között – Afrikából, Ázsiából nem látják. Az ő szemükben mi egyek vagyunk, egy család. És ahogyan egy családban a testvérek nem keverik össze egymást – ez természetes –, éppen ilyen természetes, hogy az idegenek viszont összetéveszthetők a testvéreket. A családi névre még emlékeznek, de hogy hányan voltak, és hogy ki mit mondott, arról már csak a családon belül tudnak. Földrészekkel, kultúrákkal is így van. Mi is Afrikáról, Ázsiáról, Indiáról, illetőleg iszlámról, buddhiz-

musról beszélünk, de ha őket kérdezzük, ők is elmondják, hogy amit mi messziről egységesnek látunk, az belülről gyakran egymásnak ellentmondó, vitatkozó közösség.

Igen, mi, európaiak összetartozunk, és minket együtt emlegetnek, szeretnek vagy nem szeretnek. Közös tehát a felelősségünk! Együtt kell elgondolkodnunk: miért nem szeretnek? Hátha okuk van rá? Ha egy közösséget vagy egy embert sokan nem szeretnek, el kell gondolkodni azon is: hátha igazuk van! Keserves, nehéz feladat ez, mégis meg kell tenni. Akkor is, ha erősek vagyunk, ha meg tudjuk védeni magunkat. Magunkba kell nézni, önvizsgálatot kell tartani, elgondolkodni: mi az, amit elrontottunk?

A bibliai látó szava újra meg újra szíven üt, ha a passiót olvasom: „...te is ugyanazon útet alatt vagy! Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk...” (Lk 23,40–41)

Silóamban valamikor egy torony, miközben építették, rádólt tizenhét emberre. Pilátus a galileaiak templomi áldozatát brutálisan meggyalázta (Lk 13,1 k.). Mindenki megdöbbsent, jogosan felháborodott, és elmondta – ahogyan vérmérséklete, hite diktálta – a véleményét. Jézus is elmondta, mert megkérdezték. Válasza megdöbbsentő: „Azt gondoljátok, hogy ezek a galileai emberek bűnösebbek voltak a többi galileainál...? ...ha meg nem tértek, mindnyájan ugyanúgy veszttek el.” (Lk 13,2.5b)

Gondolkozzunk! Minket miért nem szeretnek...?

■ KERTÉSZ GÉZA

Düh

Velem mindig történik valami... Nemrégiben egy hétfő délután haladok az Mo-s körgyűrűn az M7-es felé. Mellettem egy német lelkész, akit éppen fölvettem Ferihegyen, mögöttem a feleségem. Balatonszárszóra igyekszünk, ahol egy ökumenikus lelkészkonferencián szeretnénk testileg-lelkileg feltölteni; német barátom lesz az esték evangélikáló igehirdetője (ő egyébként a ProChrist műholdas evangélikáció szónokeja is). Cammogok az előrt nyolcvanas tempóban, előttem egy kamion. Mivel még nálunk is lassabban megy, kihúzó a belső sávba, hogy megelőzzem. Előzés közben is alig lépem túl a megengedett sebességhatárt; tudom, sok a traffipax, amúgy teljesen jogosan.

Ebben a pillanatban ér mögém egy nagy Audi, tülkök, villog, ami belefért. Olyan közel jön, hogy a visszapillantóban látom a huszonegyes sofőr düh torzította arcát. Befezem az előzés, mire ő mellém ér. Lelassít az én tempómra, aztán... a mellette ülő fiatal hölgy a letekert ablakon át egy nagyot köp felém. Magyarán leköpött. Persze, eggyel nem számolt a kislány: a légáramlat a köpetet nem rám, hanem valahova a saját kocsiukra sodorta. De ez persze mindegy. A tény a lényeg. Hogy ide jutottunk: vannak emberek – vagy magukat annak tartók –, akik feljogosítva érzik magukat arra, hogy az útjukat keresztvezőt leköpjék, megalázzák, lerúgják. Eszembe jut a barátom, akinek hasonló közlekedési helyzetben berúgták az autója ablakát. Idős emberek panaszkodnak, hogyan alázták meg őket fiatalabbak, „nyanya, húzzon innen a...-ba” formátumú trágárságokkal. Nem sok kell ahhoz, hogy emberek egymásnak esessenek.

A kérdés az, vajon miért jutottunk ide. Törvényszerű társadalmi jelenségről lenne szó, amely ellen nem tehetünk semmit? Lenne erről mit mondania a szociológusnak, a pszichológusnak vagy a pedagógusnak is. Most azonban elsősorban magunkra gondoljunk. Mi – ez a „mi” most mindannyiunkat jelent, az egyházat, a gyülekezetet, az egyes keresztény embereket, a keresztény szülőket – mit tettünk azért, hogy a felnövő nemzedékek ne deformálódjanak ilyenre? Tudom persze, hogy próbálkozunk. De talán mégsem eleget. Mert gyakran éppen annak vagyok a tanúja, hogy a templomozó nagymama is inkább lemond a vasárnapi ebéd előtt elmondott asztali áldásról, csak hogy ne „zaklassa fölöslegesen” az asztalnál ülőket. Gyerekek jönnek nagy számban úgy a hittanórára, hogy nem tudják a *Miatyánkot*, szinte minimális információik sincsenek hitről, egyházzal... Még jó, hogy ott vannak a hittanon.

Szemérmes, szegyenkező keresztények lettünk. Nem akarunk zavarni. Jaj, csak ne hogy megmosolyogjanak bennünket! És sutba dobjuk a missziói parancsot, amelyet Jézus eddig még nem vont vissza: „Menjete el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek...” (Mt 28,19–20)

Olvasom egy német lapban, hogy a német evangélikus egyházszervezet (EKD) éves fogadásán, amelyre hagyományosan a német politikai elitet hívják meg, egy berlini templomban Schröder kancellár és a mintegy háromszáz politikus – miniszter, államtitkár, parlamenti képviselő – jelenlétében a berlini püspök még egy *Miatyánkot* sem mondott el. Nem énekeltek el egy korált sem. Pedig kicsoda lehetőség lett volna, annyi politikus előtt az evangéliumot hirdetni és az egyébként fontos előadások és protokolláris köszöntések mellett a lényegünket, a küldetésünket is kifejezésre juttatni!

Persze emberileg néha érthető a visszahúzóds. Melyikünk szereti, ha bántják? Mint például tette ezt éppen oktatási miniszterünk, aki egy jót rúgott a katolikus egyházba csak azért, mert az kifejezte egyet nem értését a speciális és a hagyományos tantervű iskolákba járó gyerekek tervezett összekeverése miatt. Amelynek az úgynevezett esélyegyenlőség nevében kell történnie, s amely mércének ezek szerint a világhírű Pető Intézet sem fog majd megfelelni. A speciális és fejlesztő képzést igénylő gyerekek egy normál iskolában ezek szerint biztosan szakszerűbb képzést fognak majd kapni. De hagyjuk, ez szakmai vita; ami a lényeg: megint maradinak lehet nevezni az egyházat, a kereszténységet. S ez ki nek esik jól?

Nekünk azonban nem az a fontos, mit vélekednek rólunk. „...hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, fedd, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással” – írja Pál apostol tanítványának, Timóteusnak (2Tim 4,2). Mert a mi tarsolyunkban még mindig van olyan jó hír, üzenet, amely dühös kortársainknak is megváltást hoz(hat).

De ha mi is hallgatunk, ki mondja el nekik az örömhírt?

■ LUPTÁK GYÖRGY

Hatvan éve város Hatvan

▶ **Oszlássuk el a város nevéhez kapcsolódó „számmisszítikát”! A név – amellyel először 1235-ben találkozunk „Hatvin”, „Hotvin”, majd „Hotwan”, „Hatuan”, „Hothoun”, „Hothwon” formában – nincs kapcsolatban a fővárostól való távolsággal, nem is lehet, hiszen a méterrendszer csak 1789 óta létezik.**

A településnek már 1406-ban mezővárosi rangja (oppidum) volt, 1423-ban pedig mint vámszedő helyről írtak először. A középkori Hatvan három országyűlésnek volt a helyszíne. Az 1442. augusztus 10-i országyűlés közkegyelmet és birtokeai visszaadását ígerte mindazoknak, akik elismerik I. Ulászló uralmát. Az 1505. június 24-i országyűlésre csak a fegyveres köznemesség jött el. A török fenyegetés árnyékában, 1525. június 24-től júliusig itt

1760-ban már létezett az iparos cég. 1849. április 2-án Hatvannál vívták meg a szabadságharc tavaszi hadjáratának első győztes csatáját, ahol Gáspár András, a 7. hadtest parancsnoka Jozef Wysocki lengyel légiósaival legyőzte Schlinck túlerőben lévő seregét.

Az 1850 körül végzett összeírás alapján tudjuk, hogy Hatvanban 2245 katolikus, 10 evangélikus, 4 református, 9 ortodox és 4 izraelita vallású polgár élt. Nyolcvanöt év

szeptember 20-án történt szétbombázása és az ezzel együtt járó veszteségek, szenvedések sem gátolhatták meg a település fejlődését, bár a front által okozott károkat nem volt könnyű helyreállítani. A második világháború során száztíz hatvani katona halt meg, a polgári áldozatok száma öt-hétszáz lehetett.

A hatvani képviselő-testület 1945. április 22-én egyhangúlag döntött arról, hogy a belügyminiszternél kezdeményezik Hatvan városossá nyilvánítását. Sikeresen jártak: a második világháború után az országban elsőként Hatvan kapta vissza városi rangját, 1945. június 20-án. Az önkormányzat 2005-ben egész évben minden eddiginél gazdagabb, színpompásabb rendezvénysorozattal – öt főrendezvénnyel – emlékezik meg az évfordulóról. (A közelmúltban Gyurcsány Ferenc miniszterelnök egy új, modern uszodát adott át rendeltetésének, s az ünnepségen a helyi evangélikus lelkész – e sorok írója – polgármesteri díszoklevelet kapott.)

Milyen a mintegy huszonöt ezres lélekszámú Hatvan? Nyitott város: befogad minden tiszta szándékú, becsületes embert, aki itt szeretné megtalálni a boldogulását. Türelmes város: sokféle polgár, különböző településekről, sőt országokból idekerült ember élt és él itt, a legnagyobb, minden irányban megnyilvánuló türelmeiben. Mozgásban lévő város: a jó földrajzi helyzet, a kitűnő közlekedési lehetőségek segítik a mobilitást. Sokan járnak innen és ide dolgozni, tanulni. „Kamasz” város – még fejlődik. Teljes lefolyással zajlik a modernizálási tervek folyamatos megvalósítása, hogy a város még szebb és rendezettebb legyen.

Bölcs, körültekintő és dinamikus városvezetés mellett a hatvaniak általában elmondhatják magukról: „Jó itt élni! Érdemes itt élni!”

■ DR. BARCZA BÉLA

A hatvani Grassalkovich-kastély

tartották az úgynevezett „lármás” országyűlést, ahol a tízezer fegyveres köznemesség leváltotta a nádort és a kancellárt. Az új nádor Werbőczy István, az új kancellár pedig Várady Pál egri püspök lett.

A mezőváros 1544-től szandzsák székhely volt, körülbelül öt-hatezer lakossal. A korabeli metszetek tanúsága szerint a törökök minaretet és fürdőt is építettek itt. A kutatók szerint a mezőváros ekkor élte fénykorát. A kései feudalizmust a Grassalkovichok neve, tevékenysége fémjelzte.

múlva, 1935-ben önálló evangélikus gyülekezet szerveződött, és templomot épített. (Összel erről az eseményről is megemlékezünk.) A mustármag fáva növekedett! (Vö. Mt 13,31–32) Sztehlo Gábor és Legány Odón munkásságát a gyülekezeten kívül is ismerik és megbecsülik.

Hatvant jó földrajzi helyzete, a kedvező közlekedési lehetőségek, a vasút, a cukor- és konzervgyár, valamint néhány kisebb üzem és intézmény lendítette tovább a fejlődésben. A vasútállomás 1944.

UTÁN- PÓTLÁS

– Rektor úr, mik az idei felvételi vizsga tapasztalatai? Hozott-e változást a teológia életében is az érettségi vizsgák új rendje?

– Egészen új az a helyzet, amelybe az idei felvételi vizsgán kerültünk. Ennek legfontosabb eleme talán a minőségi váltás. Ebben az évben ugyanis már hittanértséggel lehetett jönni a teológiára. A felvételi követelmény a magyar nyelv és irodalomból, illetve hittanból tett érettségi volt. Ezenkívül csak alkalmassági vizsgán mérjük fel a leendő hallgatókat. A jelentkezők közül hatan itt, az EHE-n szerezték meg hittanértségsijüket.

– Mi a helyzet a jelentkezők felkészültségével?

– Azt tapasztaltam, hogy a korábbi években felvételizettekhez képest ennek az ideai – alacsonyabb létszámú – csoportnak a felkészültsége magasabb volt. Nagyon komolyan vették a felkészülést, hittanból a többi középiskolai tárgyhoz hasonló szinten sajátították el az anyagot. Az egyetemünkön érettségizettek szépen felkészülve érkeztek, erős bibliaismerettel. Volt, aki vendégtanulónak iratkozott be valamely egyházi gimnáziumba, hogy ott sajátítsa el a szükséges ismereteket, majd hittanból ott is érettségizett. Az idén kilenc fő jött nyelvvizsgával a felvételire, kettőnek közülük három (!) nyelvvizsgája van. Biztató, hogy ilyen jól áll-

szó azoknak a száma, akik ne vállalják közülük a lelkeszi szolgálatot. Évente egy-két végzett hallgatónk keres csupán másutt munkahelyet.

– Az említett alkalmassági vizsga hogyan derít fényt a pályalkalmasságra?

– Ez a felvételi eljárás más szempontok alapján működött, mint a korábbi felvételiken. Mindenekelőtt rákérdeztünk, mi indítja a jelöltet arra, hogy a lelkeszi hivatást válassza. A másik alapvető fontosságú követelmény a kommunikációs készség, amelyet idén egy bibliai szerepjátékkal is megvizsgáltunk. Hogyan tudja magát a felvételiző egy bibliai történetbe beleélni, és azt közvetíteni, például a saját kortársai számára? A harmadik nagy terület az egyházi kötődés vizsgálata. Ki mennyire ismeri az evangélikus egyház életét, szolgálatát, mennyire van jelen benne? Itt nagy eltérések mutatkoztak. Azok a jelentkezők, akiknek a lelkesze komolyan vette a felkészítés feladatát, fantasztikus eredményt értek el.

– Az elmondottak alapján világos: nem lehet előzmények nélkül a teológiára jönni. Gyülekezeti, iskolai, családi élmények nélkül...

– Visszatérő kérdőjelek a jelentkezők felkészültségén az is, hogy milyen ifjúsági munka folyik az egyházban. Vajon van-e minden gyülekezetben a középiskolá-

Beszélgetés dr. Szabó Lajos rektorral a lelkeszi utánpótlás aktuális kérdéseiről

► Július van, a professzorok és a hallgatók tehát jól megérdemelt szabadságukat töltik, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektori hivatalában mégis folyik a munka. Dr. Szabó Lajos rektor asztalán iratok, levelek, aláírnivalók. A soron következő tanévre való felkészülést nem lehet „elég korán” elkezdni... Ezekben a napokban a legnagyobb figyelem a leendő hallgatók felé fordul: az intézmény már döntött arról, hogy szeptemberben kik kezdhetik meg tanulmányaikat a lelkeszi, illetve a hittanár szakon.

ve tizenkét évnél hosszabb tanulóval a hátuk mögött érkeznek.

– Mégis, mi lehet az oka, hogy összességében kevesebben választják a lelkeszi pályát?

– A lelkeszi pálya az utóbbi években valószínűleg veszített a vonzásából. Sok helyről hallhatták a fiatalok, hogy telítődtek a lelkeszi állások. Noha ebben egyházközpontként eltérések mutatkoznak, de már csak ezért is fontos feladatunk a perspektívák megrajzolása. A kisebb létszám figyelmet minket arra, hogy át kellene gondolni a lelkeszi utánpótlás kérdését: például fórumokon, országos egyházi napokon találkozással kellene megvitatni a jövő kérdését. A lényegi jövőképpel kellene foglalkozni.

A lelkeszi szolgálat területén szintén kiemelt fontosságú a minőségi mutatók emelésére való törekvés. Ki kell mondanunk, hogy most vannak minőségi problémák a lelkeszi munkavégzés terén. Pedig a gyülekezetek létszámának folyamatos csökkenése arra kellene, hogy ösztönözze a lelkeszeket, hogy több figyelmet szenteljenek a gyülekezeti élet gondjainak, hogy mélyebb emberi kapcsolatokat építsenek, és felelősségteljes lelkipáncsok törődéssel forduljanak a gyülekezeti tagok felé.

Kiemelten fontosnak tartom a teológiai munka értékének növelését az egyházban, a lelkeszek életében. És meg kell fogalmazni a prioritásokat! Sok lelkeszi munkaidéje és pályája nagy részét nem lelkeszi jellegű tevékenységekkel tölti el: „menedzselnie” kell a gyülekezetet, az építkezéseket, pályázatokat kell figyelnie, vagy különféle ülésekre kell vesztegetnie az időt.

A fiatalok számára az is nagyon fontos, hogy milyen példát látnak maguk előtt. Ez is oka lehet az érdeklődés csökkenésének. Minden lelkeszi példakép a teológus vagy az érdeklődő számára. Egy időben sok nő jött a teológiára: nyilvánvaló, hogy pozitív női lelkeszi mintát látott maga előtt. Ezért szükséges, hogy a teológusok ne csak az egyetemhez, de egy-egy gyülekezethez, lelkeszhez is kötődjenek egyetemi tanulmányaik alatt. A középiskolásokat is a vonzó lelkeszi példa indítja el.

Még visszatérve a miértekre, veszélyes kimondani, mégis ebben az irányban kell keresni a választ: a médiában az utóbbi időben az egyházzal kapcsolatban nagyon sok – jogos vagy kevésbé jogos – kritika került teretükre. Sokakat nyilván ez is befolyásol. És hiányzik az aktuális tartalmi párbeszéd, az, amely szellemileg friss, modern nyelven fogalmaz meg válaszokat a fiatalok kérdéseire, az ő élethelyzetükre. Olyan istentiszteleti liturgiát, légkört kell kialakítani, amely a következő nemzedékkel zeneileg, irodalmilag, művészileg a modern kor anyanyelvén érintkezik. Nem lehet a mai fiatalokat a régi generációk nyelvén megszólítani, sem szövegben, sem zenében.

– A lelkeszi pályára szóló elhívás azonban Istenről jön, nem pusztán emberi motivációk eredménye... A személyes beszélgetések nyomán rektor úr hogyan látja a fiatalok hitét, elkötelezettségét?

– A felvételi beszélgetésekre visszagondolva a legszebb pillanatok azok voltak, amikor egy-egy jelölt arról vallott, hogy Isten Szentlelke hogyan indította el erre a szolgálatra. Az is jelzés, hogy kevesebb induló van, de mindegyiküknek megvan a maga „személyes története” arról, hogy miért akar lelkeszi lenni. Ha ezeket a történeteket nem csak szűkebb-tágabb környezetükben, de az egyház népe is megismerhetné, az erősítőleg hatna azokra, akik most kezdik meg tanulmányaikat, és azokra is, akik majd őket hallgatják.

A teológiai tanároknak is ajándék egy-egy ilyen történet. Nincs recept, amely alapján meg lehetne mondani, hogy mitől javulna a lelkeszi utánpótlás kérdése. Programot sem lehet kidolgozni. Abban viszont hiszek, hogy az egyházban bátrabban le-

hetne találkozásokat kezdeményezni ezzel a fiatal nemzedékkel. Ifjúsági csoport nélkül, a tizennégy-tizenhétéves korosztály nélkül én nem tudom elképzelni egy gyülekezet életét. Ez az egyik legizgalmasabb közösség, miközben ők a legveszélyeztetettebbek is a mai társadalomban.

Veszélyes tendenciának tartom, hogy sok lelkipásztor a lelkeszi hivatás végzése mellett kiegészítő tevékenységet folytat. Ez pedig nem használ az ifjúsági munkának sem, amellyel ezt a korosztályt el lehet érni. A probléma orvoslására új típusú gyülekezeti modelleket kell megtalálni: például azt, hogy több lelkeszi dolgozik egymás mellett, nem egyetlen pásztorok kell egyedül megbirkóznia mindennel. Centrumokra lenne szükség, mindenekelőtt pedig teológiai szintű igehirdetői és minőségi pasztorális munkára. Ez pedig bőségesen elegendő „főállásnak”.

– Jöhetnek-e a hittudományi egyetemre azok is, akik „csak” a teológia tudományát szeretnék tanulni?

– Jöhetnek, de ők is abban a képzésben részesülnek, mint akik százszázalékos elkötelezettséggel lelkeszek akarnak lenni. Nekünk elsősorban a lelkeszi utánpótlás képzése a feladatunk, de az evangélikus teológia tudománya iránt érdeklődők előtt sem „zárjuk be” a kaput: biztosítani tudjuk a tanulást.

Teológus szakra még nem alakítottunk ki akkreditált képzést, bár a terveink között szerepel. Fontosnak tartjuk, hogy olyanok is tanulhassanak evangélikus teológiát, akik más pályára készülnek. Ők a modern kor laikus teológusai lehetnének a jövőben. Nem lelkeszként, de főállás-

ban például az oktatás, a diakónia vagy a média területén.

– Milyen jövőképet lát rektor úr 2005 nyarán?

– Megfogalmazódott egy olyan terv, hogy – a hittanári, hitoktatói mellett – létre lehetne hozni az egyetemi szintű, levelező tagozatos teológus szakot. Nappali tagozaton pedig katekéta-lelkipásztori munkatárs, illetve kántor szak indulhatna, mert mindkettőre igen nagy igény mutatkozik. Szervezett képzés keretében lehetne biztosítani, hogy a végzett hallgatók általános és praktikus felkészítést kapjanak a hagyományos istentiszteleti zene és az ifjúsági zene területén egyaránt. Korunk lévitá tanítóit lehetnének ők. A jövő felé – összehangban a felsőoktatási törvénnyel – új utak kell elindulni. Nálunk igazán fiatal a lelkeszi kar – az átlagéletkor negyven év alatt van.

– Ez nagyon jól hangzik...

– Igen ám, de húsz-huszonöt év múlva lelkeszhiánnyal nézhetünk majd szembe! Mi lesz akkor, ha ez a jelenlegi fiatal generáció egyszerre megy majd nyugdíjba? Lesz-e majd utánpótlás? Megkerülhetetlen tehát az évtizedekkel való előretekintés is.

Végezetül még egy szempont: az iskolák, szeretetotthonok is konkrét gyülekezeti életet jelenthetnek...

De visszatérve a számokhoz, hadd zárjuk pozitív végkicsengéssel e beszélgetést! A levelező, a kihelyezett tagozatokkal és a pedagógus-továbbképzéssel együtt évente mintegy kétszáz-kétszázötven a hallgatók létszáma az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Egyházunk lélekszámát tekintve ez igen jó eredmény.

■ KŐHÁTI DOROTTYA

Luther Márton szobra a teológia kertjében

nak a hallgatók a modern nyelvek terén. Ez azért is fontos, mert a jövőben nehéz lesz elképzelni olyan végzett lelkeszt, aki sohasem járt ösztöndíjként külföldön.

– Említette, hogy az idén kevesebben jelentkeztek az intézménybe, mint korábban...

– Nyolc fiút és két lányt vettünk föl lelkesz szakra, hat főt pedig a hittanár szakra. A hallgatói létszám ezzel nem változik, nappali tagozaton Budapesten mintegy száz hallgatóval számolunk. A hittanár szakra egyébként évente rendszeresen négy-hét főt veszünk föl. Ők valamely másik egyetemen tanulnak, és mellette hallgatnak teológiát is.

A létszámbeli visszaesés a lelkeszi pályára vállalkozók körében európai kitekinésben is tapasztalható. Nem egy neves, nagy múltú egyetem, ahol a korábbi években a százas nagyságrendű hallgatói létszám volt a jellemző, tavaly csak néhány hallgatót tudott felvenni.

– Miként alakul a végzettség száma?

– Ebben a tanévben tizenhárom lelkesz szakos hallgató végzett, az alattuk lévő évfolyamon ugyancsak tizenhárman tanulnak, két év múlva pedig húsz fölött lehet a végzősök száma. Ha ők mindannyian sikeresen teljesítik a még előttük álló feladatokat, akkor három éven belül közel ötven fiatal lelkeszi diplomát kapni. Úgy látom, elenyé-

sokat megmozgató „ifi” munka? Meggyőződésem, hogy a nyári konferenciákat tartalmi téren nagyon meg kellene erősíteni ahhoz, hogy onnan kapjanak motivációt a lelkeszi pályára a fiatalok. Hogy azért induljanak el, mert indítást kapnak.

Ebből a szempontból évtizedeken keresztül a család és a helyi, küldő gyülekezet játszotta a döntő szerepet, továbbá a nagyszülők szerepe sem volt elhanyagolható. A rendszerváltás, de főként az ezredforduló után viszont már jelentkezett az egyházi iskolák hatása. Néhány középiskolánk „vonzáskörzetéből” rendszeres, mondhatni, folyamatos az utánpótlás. Ezt nagyon pozitív tendenciaként értékelem. Meglátásom, ha egy hittanár dialógust folytat a tanulókkal, ha közösséget épít. Ha külön is foglalkozik azokkal, akik „indulnának”. Nagyon megérné végre minden evangélikus egyházi iskolában főállású lelkeszi szolgálatot működtetni, minőségi hitoktatói munkát végezni.

– Az idén is érezhető volt ez a tendencia?

– Igen, a jelölteknek mintegy a fele egyházi iskolából jött. Izgalmas kérdés ez, mert az ő képzésük magasabb szintről indulhat, hiszen ideális esetben nyolc, illet-

A hittudományi egyetem központi épülete és a zuglói evangélikus templom

Szegény Anna forintkája

Neki még nem szívesen adok pénzt, hiszen alig négyéves. Nem is érti, pontosan mire jó, mennyit ér, számára a guruló és csillogó korong még csak egy érme. Bármelyik érdekes. Ha hozzájut valahogy, sokáig örvendezik fellette, takargatja, fényesítgeti, körülrajzolja. A legkedvesebb számára az egyforintos. Mert az „arany”. És igaz van, hiszen ha visszagondolok saját gyerekkoromra, nekem is az akkori napszínű kétforintos volt a legszebb. Öcsém még tízest is adott cserébe érte, és sose értette, min nevetnek a felnőttek, amikor ő ilyen jó üzletet csinált. A mai – újfajta – pénzek között csakugyan ez a forintos a leghelyesebb, kis gyerekeknél simolyra is. Az aranyos egyforintos. Igazi kincs.

Egy alkalommal a templomban a padok alatt bujkáló lányom egy ilyen „aranyat” talált. Felcsillant a szeme, dörzsölgötte, cirókálta, zsebre tette, melengette, az egész istentiszteleten csendben volt, ami nagy szó egy ilyen kis embernél. Örültem is, hogy milyen olcsón kapom a nyugalmat. Csak akkor csodálkoztam el, amikor a kijárat felé az adakozó felnőttek láttán ő is nyújtózkodni kezdett a persely felé aprócska kincsével. Két szemében valami ti-

tokzatos nagy melegség ragyogott, ahogy belepottyantotta a hatalmas ládába azt az árva forintját. A felnőttek mosolyogtak, a nagylányaim meg kuncogva kezdték gúnyolni a kis adakozót:

– Anna, egy forint az semmi, azon még egy szem cukrot sem lehet venni!

Jaj, de nagyot sajdult a szívem! Micsoda kétely gyötörheti most ezt a kislányt! Ő kincset adott, a fényeset, a kedveset, a dédelgettetet, a nagyok meg azt mondják rá, hogy semmi, értéktelen, vacak és haszontalan. Mi hát az igazság? Szomorúan simogattam meg a kis szöszke fejet, de Anna bizalommal mosolygott fel rám, szemében semmi jele nem volt a csalódottságnak vagy bánatnak. Talán nem hallotta, mit mondtak a testvérei? Vagy nem értette meg?

A pénzszámloló nének már pakolnak, mi pedig kézen fogva ballagunk el mellettük. A kicsi még visszanez egy pillanatra a pénzhalom közepén csillogó forintkája. Oldalba bök, és nagyon halkán a fülembé súgja:

– A lányok nem tudják, hogy ez kincs, de Istennek elárultam.

Lehet, hogy neki nem is kellett...

■ FÜLLER TÍMEA

Imádság

Uram, gondoldj mindazokra, akik most utazásra készülnek. Egyengedd minden útjukat a tengereken, a folyókon, a tavakon, szárazföldön vagy másutt, egyengedd minden utazó útját, bárhová is vigye az. Hozd vissza mindnyájukat egy csendes kikötőbe, az üdvösség kikötőjébe. Kérlek, légy számukra velük együtt vitorlázó

és velük együtt járó barát. Vezesd őket vissza otthonukba, örvendezve és erővel feltöltődve, hogy örömmel fogadják az övéik. Vegyél részt minden szolgád jót munkáló fáradozásában, s ami minket illet, Urunk, őrizd meg ez idegen földön való vándorlásunkat

éltünk egész ideje alatt, hogy ne érjen kár, ne tomboljon körülöttünk vihar, és a gondtól is kímélj meg életünk végéig. Ámen.

A kopt liturgia egyik imádsága (Németből fordította GÁBRY SÁNDOR)

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

HETI ÚTRAVALÓ

Akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bíztak, attól többet kérnek számon. (Lk 12,48b)

Szentháromság ünnepe után a kilencedik héten az Útmutató reggeli és heti ígéiben olyan emberekről olvashatunk, akikre Isten sokat bízott. Tanuljunk példájukból, ismerjük fel saját életünkben a mások szolgálatára kapott kincseket, és sáfárkodjunk helyesen velünk Urunk dicsőségére! Csak ha hűség és engedelmesség által közösségben maradunk Krisztussal, akkor tudunk megállni a számonkéréskor. Az egy talentumot kapott szolga nem vállalt közösséget gazdájával, hogy annak vagyonát gyarapítsa: „... nézd, itt van, ami a tied. Ura így válaszolt neki: Te gonosz és rest szolga, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vettem...” (Mt 25,25–26) Mi tudatában vagyunk-e Urunktól hasznosításra kapott egyéni testi és szellemi képességeinknek, tehetségünknek, adottságainknak, vagy elástuk őket? Pál bízott Jézusban, és ami megtérése előtt nyereség volt számára, mindazt szemétnek ítélte, mert ő a legnagyobb ajándékra vágott: „... hogy Krisztust megnyerjem.” (Fil 3,8b) Így követhetem a példáját: „... futok egyenest a cél felé, Isten mennyei elhívásának a Krisztus Jézusban adott jutalmáért.” (Fil 3,14b) Salamonra is sokat bízott Izrael Istene: bölcs és értelmes szívét kapott. S hogyan hasznosította ezt az ajándékot? „... félelemmel tekintettek a királyra, mert látták, hogy isteni bölcsesség van benne, és így szolgált igazságot.” (1Kor 3,28b) Ezékiel prófétára is igen sok bízott: „Emberfia! Órállóvá tettelek téged Izrael házában. Ha igét hallasz tőlem, figyelmeztessd őket az én nevémben!” (Ez 3,17) Csak akinek megadottuk, az képes elfogadni Jézus tanítását a házasság nélküli életéről, a mennyek országáért. A tanítványok szerint: „Ha ilyen a férfi helyzete az asszomnyal, akkor nem jó megházasodni.” (Mt 19,10b) Luther szerint: „Az első, amit a házasságban mint minden Isten rendelte hivatásban meg kell tanulni, az, hogy ki ki tudja és állja: a házasságot Isten teremtette és rendelte; s legfőbb dicsősége az, hogy hitvestársadon rajta van az Isten igéjének pecsétje.” Ha kihasználva az alkalmas időt, bölcsen éljük le e gyorsan folyó földi életünket, akkor tehetünk eleget Pál felszólításának: „... ne legyetek meggondolatlanok, hanem értsetek meg, mi az Úr akarata.” (Ef 5,17) Pálusnak is felül-ről adatott a politikai hatalom, de ő nem mert vele az igazságnak megfelelően élni, s a császár barátjaként „... kiszolgáltatta őt (Jézust) nekik, hogy megfessék” (Jn 19,16a.) A hű és okos sáfárja is sok bízott: „Ki tehát a hű és okos sáfár, akit az úr szolgáló fölé rendel, hogy idejében kiadja elméjét? Boldog az a szolga, akit, amikor megérkezik az úr, ilyen munkában talál!” (Lk 12,42–43) Ha nem hamisan s nem az Úristen akarata ellenére sáfárkodunk a ránk bízott talentumokkal, akkor Dáviddal együtt megtapasztalhatjuk az: „... Isten megsegít engem, az Úr megtartja életem.” (Zsolt 54,6) „Gyorsan folyó időmet / Az Úr nem adta hiába, (...) / Aldás, béke forrása, / Te serkents kintartásra!” (ÉÉ 450,1.4.)

■ GARAI ANDRÁS

Az elvarratlan szálak veszélye

Még a középiskolában történt, hogy egy osztálytársam egy szép kötött kardigánt kapott. Nagyon értékes, nehéz, vastag fonalból készült, igazi téli viselet volt. Egy alkalommal kirándulás közben egy ágba akadva elszakadt egy szála. Tulajdonosa nem akarta, hogy varrás csúfítsa el a szép ruhadarabot, ezért úgy hagyta, csak bedugta a szakadt szálát a többi alá, hogy legalább ne látsszon. Nem vette észre, hogy később kicúszott, és szabadon lógva egyre inkább kibújta a többi szál közül; mire viselőjének feltűnt a rakoncátlan fonál, szeretett kardigánján egy hatalmas lyuk tátongott.

Mindannyian felismerjük, hogy az illető nagy hibát követett el azzal, hogy nem vett tudomást a szakadt szálról. A szakadt és elvarratlan szálak veszélye azonban a lelki egyensúlyunkat is fenyegeti, nemcsak a ruhadarabjainkat: nem egy alkalommal, amikor lelki ügyeinkben találunk egy ilyen szakadt szálát, egy foszladozó fonalat – inkább elkapjuk róla a tekintetünket, nem akarjuk tudomásul venni, ahelyett hogy tennénk valamit a további bomlás ellen.

Mennyivel szívesebben nézegeti az ember a ruházatát elől: hiszen ezt látják mások rajtunk, ezzel találkozunk magunk is a tükrökben. És mennyivel nehezebb a hönünk alatt megbúvó vagy a hátunkon rejtőzködő elvarratlan szálak rendbetételével foglalkozni!

Helyrehozni utólag?

Amikor valakinek erről az igazságról beszéltem évekket ezelőtt, aggódva kérdezte meg: lehet-e utólag is rendezni az ilyen problémákat? A válaszom az volt, hogy természetesen utólag is rendezhető mindez, de nem olyan egyszerűen, mert akkor már szembe kell nézni két problémával. Az egyik az, hogy hosszú idő elteltével rendezni egy feldolgozatlan lelki konfliktust már sokkal nehezebb. Ha a kardigánnon jó ideig szabadon szakadhat a kötés, eshetnek széjjel az öltések, akkor már sokkal-sokkal fáradtságosabb mindezt helyreállítani. A másik pedig az, hogy a javítás tapasztalható és maradandó nyomot hagy maga után. Ilyenkor ugyanis már általában nem lehet ugyanoda visszabújtatni a szálakat, ahol voltak, hanem

csak valamilyen elkötés vagy összehúzó varrás segít.

Az emberek nagy része szereti azt hinni, hogy bármit elkövethet, bárhogyan élhet – Isten ügyis mindig mindent megbocsát, „az a dolga!” Holott azt kellene megértenünk, hogy minden bűnnek, amit elkövetünk – és minden mulasztásnak is – következménye van, amelyet elkerülhetetlenül át kell élnünk, még ha Isten meg is bocsátja őket. Ha nem rendezzük ezeket időben, akkor a mélyben munkálva tovább rombolnak...

A kicsi nem mindig jelentéktelen

Néhány éve történt, hogy ismeretségi körömben kilenc-tíz fiatal a Himalája megmászására készült úgy, hogy még a környékbeli hegyeken sem gyakoroltak. Mert ugyan mit jelentene a pomázi Kőhegy megmászása? Az nem feladat, de a Himalája, az persze más... De ne ítélkezzünk felettük túl gyorsan. Az élet más területein ugyanis naponta tesznek ilyet az emberek. Pedig kihagyni bizonyos fejlődési fokozatokat, és azt képzelnünk, hogy rögtön magasabb színre léphetünk – óriási veszély. Elvarratlan szálak ezek a lépések is. Amit Isten lehetővé és felismerhetővé tesz az életünkben, azzal kell először rendezett viszonyba kerülnünk. Amilyen fejlődési fokon állók a hitéletben – abban kell megérnem, azt kell hűségesen megélnem először. Amilyen vétkeket felfed Isten az életünkben – azért kell bűnbocsánatot kérnem először, ha nem akarom, hogy hitéletem ingtag alapokra kerüljön. Addig nem nyughatok, amíg a vétkeim ügye rendezetlen.

Van lehetőség a helyreállításra!

A Szentírás így fogalmaz: „Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségére van szükségünk.” (Zsid 4,16) Járuljunk hát bizalommal Istenhez, és ne hagyjunk semmi olyat az életünkben, ami akadályozná bennünk az ő munkáját, amellyel mind közelebb kíván bennünket vonni magához. Ő mindent rendbe hozhat bennünk, nálunk – de ezt nekünk is akarunk kell!

■ STEINER JÓZSEF
(Forrás: Monday Manna)

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

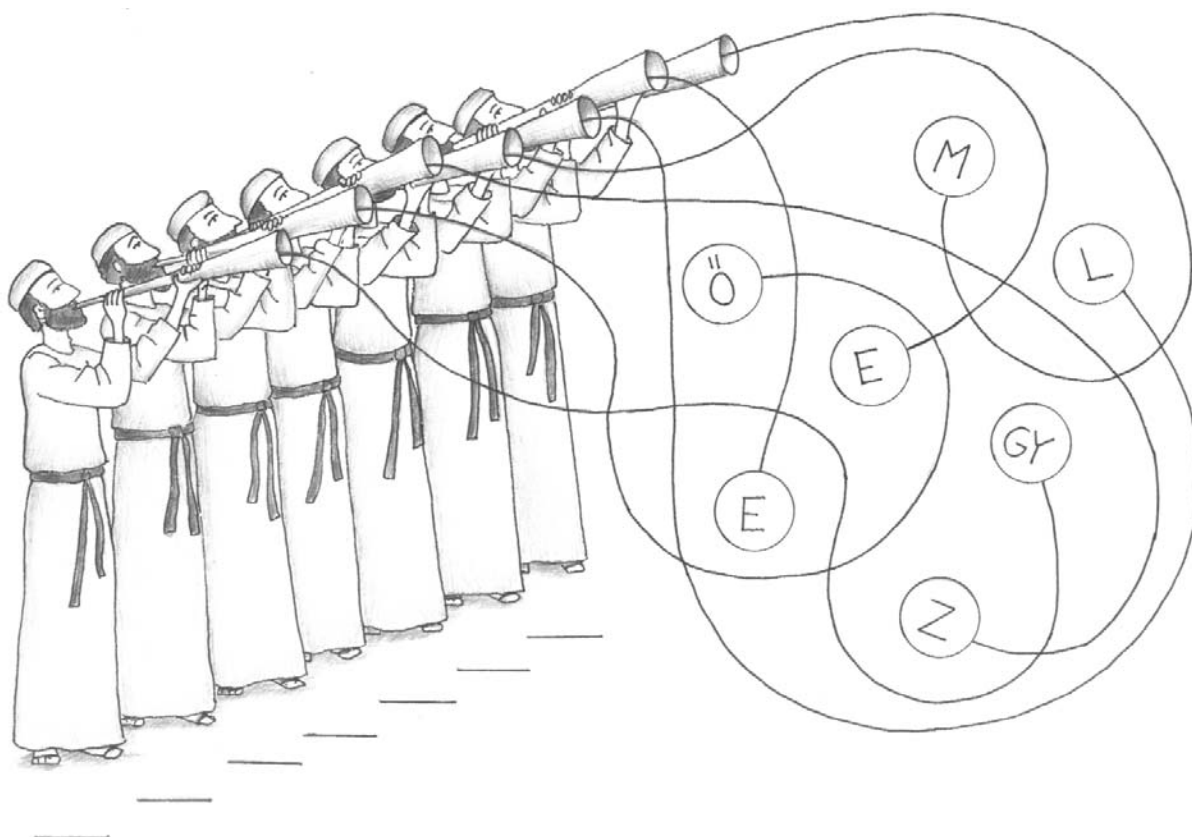
Minden úgy történt, ahogyan az Úr parancsolta: a harcosok és a papok hat-szor hangos kürtzengés közepette körbejárták a városfalat. A hetedik napon a kürtzengés után a csatakiáltás hatására leomlott a kőfal, és a zsidók bevehették Jerikó városát.

Rakd sorba a papok kürtjeihez tartozó betűket, és olvasd össze a megfejtést!

2. Jerikó bevétele (Józs 6,1–27)

Amikor Józsué és a kiválasztott nép Jerikó falához ért, az Úr megígérte nekik, hogy a kezükre adja a várost minden lakójával együtt. Az Úr igen különös módszert választott, ugyanis azt parancsolta Józsuének, hogy hat napon át az összes harcos napiában egyszer járja körbe a

várost. Menjen velük hét pap is; a papok haladjanak a szövetség ládája előtt, és mindegyikük fújjon kosszarvból készült kürtöt. A hetedik napon hétszer kerüljék meg Jerikó falait. Aznap, amikor hetedszer hangzik fel a kürtzengés, az egész nép törjön ki hangos harci kiáltásban, akkor majd leomlik a város kőfala, a nép pedig bevonulhat, és elfoglalhatja Jerikót.

RAJZ: JENES KATALIN

Százötven éves a KIE

1855-ben Párizsban, a világiállítást alkalmával fiatal férfiak gyűltek össze – kihasználván a világiállítást adta lehetőségeket, hogy megbeszéljék annak a mozgalomnak a jövőjét, amely Londonból indult el és igen gyorsan terjedt a világban. Ez a mozgalom a KIE, angol nevén YMCA (Young Men's Christian Association). A résztvevők közt ott volt *Henry Dunant*, a későbbi Vöröskereszt megalapítója is. Elhatározták, hogy létrehozzák a KIE Világszövetséget, s megfogalmazták a szervezet alapszabályát. Ezt nevezzük *Párizsi alapnak*. Fontos alapelvekben értékelték egyet, mint például a mozgalom ökömenikus jellege, missziói célkitűzése („fiatalokat fiatalok által Jézus Krisztushoz vezetni”), illetve autonómiája. Olyan alapdokumentumot sikerült az alapító atyáknak megalkotniuk, amely nem veszített aktualitásából, és a világ 128 országában működő KIE-szervezetek alapdokumentuma is.

Június utolsó hétvégéjén a németországi Kassel városában mintegy tízezer fiatal gyűlt össze – főként persze Németországból, de a világ sok más országából is –, hogy együtt emlékezzen és ünnepeljen. A KOMMT-fesztiválon a magyar KIE-t két kis csapat képviselte. Győrből „tappancsok” érkeztek, a kiskőrösiek pedig a Gospel Sasok énekegyüttes hatfős különítménye képviselte. A helyszín Kassel „Városligete” volt, hatalmas szabadtéri színpaddal a Karlsweisen, sportlétesítményekkel és a vásár különböző kiállítási csarnokaival.

A szervezés gépezetében nem találtunk egy apró homokszemet sem, pedig a hatalmas területen az emberek ide-oda utaztatása nem kis feladatot jelentett. Olyan volt az egész, mint egy jól szervezett, hatalmas Szélerősa fesztivál. A program minden igényt kielégített: volt családi fesztivál, megatensing csoport, mega-fúvószeneker, sok-sok sportrendezvény, beszélgetések, csendőssor, természetesen nyitó

és záró istentisztelet, gospel-istentisztelet. Nem akárhik voltak az igehirdetők: *Ulrich Parzany*, a német KIE főtitkára, *Cesar Molebatsi* dél-afrikai újságíró, a KIE Világszövetség elnöke és *Wolfgang Freitag*, a berlini KIE-iskola, a Missio Center igazgatója, akik még az egyes ének- és zenekari próbákon is tartottak tíz-tíz percet áhítatot.

Mi, kőrösiek természetesen a megaspelkórusba nevezünk be. Előre megkaptuk postán a kottákat és a szövegeket tartalmazó CD-eket, így már itthon felkészülhettünk. Semmihez nem hasonlítható élmény volt énekelni a több száz tagú kórusban, amelyet a gospelzene olyan nagyságai vezettek, mint *Cynthia Nunn* és *Walth Witman* Chicagóból. Alkalmunk volt belekóstolni abba a hangulatba és energiazuhatóba, amely az amerikai fekete gospelmuzsika ereje, és amelyet mi közép-európai fehér emberek sokszor csak irigykedve csodálunk.

A háromnapos ünnepség csúcspontjai a vasárnap délelőtti gospel-istentisztelet – a hatalmas szabadtéri színpadon a kórusban énekelhettünk együtt az amerikai szólistákkal – és a vasárnap délutáni záró istentisztelet volt. „Mar-anatha” – „az Úr jön”, vagy „jőjj, Uram” – hirdette *Ulrich Parzany* a búcsúüzenetet, amelyet haza is hoztunk magunkkal. És azt a képet is, ahogyan az utolsó percekben színpadra szólították a külföldiek egy-egy képviselőjét, köztük a kiskőrösi *Opaszki Gábor*t. Ők adhatták át a fáklyát az indiai KIE-nek, mert ők a házigazdái a következő jubileumi fesztiválnak.

Nagyszerű egy ilyen hatalmas világszervezethez tartozni, átélni az összetartozás erejét. A KIE sokat változott, sokszor igazodott is a különböző kultúrákhoz a története folyamán. De ami örök, ami összeköt határokon és földrészeket átívelő módon, s ami a keresztény ifjúsági munka alapja: Jézus Krisztus, a világ Megváltója, mindörökké ugyanaz.

■ LUPTÁK GYÖRGY

In memoriam Gömör József

(Szubjektív nekrológ)

„Június 29-én több éven keresztül türellemmel viselt betegség után, életének 88. évében elhunyt *Gömör József* tanár, evangélikus lelkész, aki Dombóvár díszpolgára volt” – olvasható Dombóvár Város Polgármesteri Hivatalának honlapján.

Praeceptor et praedicator... „Non omnis moriar” (azaz: „Nem halok meg egészen”) – tanította jó néhány generációnak – nekünk 1953–1957 között – a dombóvári gimnázium magyar–latin szakos tanáraként. Szolgálatát több volt, mint tanári hivatás, ezt már akkor is tudtuk, éreztük, és még inkább értékeltük, méltányoltuk életünk során később.

Gömör József egy olyan jelentős történelmi időszakban lett egy év után osztályfőnökünk is, amely egyébként is meghatározó élmény maradt a korosztály számára. Bonyhádról jött hozzánk, magával hozva istenhítét és nézeteinek – tantárgyaiból is felfedezni engedett – teljességét. Tanóráit tulajdonképpen a lelkesítő szolgálat sajátos terepének tekintette, az erkölcs, az etika, a világszemlélet, a társadalmi szocializáció és a művészet ürügyén. Empátiája révén példásan tudta nevelni vegyes összetételű, változatos származású és indíttatású tanítványait, bevezetve őket az intellektuális munka örömeibe, előkészítve őket a humán értelmiségi pályaválasztásra. Hogy ezt

milyen sikerrel tette, azt mi, pedagógusok és oktatók bizonyíthatjuk.

Gömör József megisztelte azzal a diákjait, hogy követelt tőlük. Következetesség, de mindenekelőtt szeretet jellemezte őt. Egész lényé – megjelenése,

és a könyv szeretetét – Gömör József az iskola könyvtárosaaként is működött –, és sokat jelentettek a diákok személyiségének alakulásában a tanár úr önképzőkori foglalkozásai s a kirándulások is.

Édesapám temetésekor azt ígérte, hogy „atyai védelemben” részesít. Ígéretét megtartotta, közel húsz éven át zajlott irodalmi, vallási, filozófiai, pedagógiai, bölcseleti témájú levelezésünk. Számomra elküldött műveiből tudtam meg, hogy örökké tevékeny, léleképítő lelkészi szolgálatán túl tudós honismereti, teológiai, irodalmi, nyelvművelő tevékenységet is végzett.

Számon tartott bennünket, kinek-kinek az életútját; tanított, irányított, lelkesített. Részt vett az érettségi találkozókon is, amíg tehetett. Betegen már csak az írásait küldte, de tanítványainak őt meglátogató „delegációját” – enyhén bicegő járással – szellemi és lelki méltósággal, csokornyakkendőben fogadta. „Azon kapjuk magunkat, hogy munkánk során olykor Gömör tanár úr gondolatai szólnak belőlünk” – hangzott el pár éve az azóta emeritussá vált osztálytársaim egyikétől.

Négy esztendő a legfogékonyabb időszakban nem túl sok, de 1953-tól napjainkig a hozadéka folyamatosan gazdagodik. „Isten vezéreljen benneteket!” – mondta az 1957 júniusában érettségizett latin tagozatos diákjaitól búcsúzva.

Szeretett mesterünket néhány nappal teológiai vasdiplomájának átvétele után vezérelte magához az élet és halál Ura.

■ DR. EÖRDÖGH ENDRE

Gömör József 1917. augusztus 23-án született Dobsinán. Családját három évvel később – a trianoni békediktátum után – a csehek kiutasították a településről. A fiatalember Miskolcon járt elemi és középiskolába, 1936-ban a helyi katolikus főgimnáziumban érettségizett, majd tanulmányait a pécsi Erzsébet Tudományegyetem soproni Evangélikus Hittudományi Karán folytatta. Miután ezt elvégezte, beiratkozott a budapesti tudományegyetemre. Itt 1945-ben magyar–latin szakos tanári diplomát szerzett. Nem sokkal később ugyancsak a fővárosban lelkésszé szentelték, fél évvel később pedig Bonyhádon kezdett tanítani az evangélikus gimnáziumban. 1949-ben került Dombóvárra, a volt Királyi Katolikus Esterházy Miklós Nádor Főgimnáziumba. Huszonkét évig dolgozott ott, majd 1971-től a szakmunkásképző intézet pedagógusa lett. Hat esztendővel később innen vonult nyugalomba.

► Forrás: Dombóvár Város Polgármesteri Hivatalának honlapja www.dombovar.hu

ISTENTISZTELETI REND / 2005. július 24. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 9. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: 1Kor 10,1–13. Alapige: Jn 15,1–5. Énekek: 395., 439.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Magassy Sándor; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Horváth-Hegy Olivér; II., Húvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztojanovics András; Peshidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10.; Újpest, IV., Lebstük M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Smidélusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; VIII., Karacsony S. u. 31–33. de. 9. Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. Smidélusz András; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Smidélusz András; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Schulek Máttyás; de. 11. (úrv.) Schulek Máttyás; du. 6. Missura Tibor; XI., Németsvölgyi út 138. de. 9. Missura Tibor; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) ifj. Hafenschér Károly; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Kendeh György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátorovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Marschalkó Gyula; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Marschalkó Gyula; Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Eszlényi Ákos; Rákosliget, XVII., Gőzön Gy. u. de. 11. Eszlényi Ákos; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (ref. templom) de. 8. Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Máttyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Tóth-Szöllős Mihály; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. július 24. – Balaton

Alsódörgicse de. 11.; Balatonakali du. 2.; Balatonaliga (Club Aliga területén levő ref. templom) du. 6.; Balatonalmádi du. 4.; Balatonboglár de. 11.; Balatonfenyves (református templom) du. 6.; Balatonföldvár (városháza) du. 2.; Balatonfüred de. 9.; Balatonszárszó (evangélikus templom) du. 3.; Balatonszárszó (evangélikus üdülő) de. 9.; Balatonszemes du. 2.; Balatonszepezd de. 9.; Fonyód du. 4.; Hévíz du. fél 5.; Keszthely de. fél 11.; Kötöcs de. 10.; Kővágóörs de. fél 12.; Mecskehely de. 11.; Nagyvázsony du. 2.; Révfülpöl de. 10.; Siófok de. 10.; Szentantalfá de. háromnegyed 10.; Tapolca de. fél 9.; Veszprém de. 10.; Zánka de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; Hévíz de. fél 10.; Siófok (kápolna) de. fél 10.

Fizessen elő lapunkra!

Egy eperjesi tudós tanár

Bayer János emlékezete

► Az Eperjesi Evangélikus Kollégium tanárai – például *Czabán Izsák* vagy *Bayer János* – a magyar tudománytörténet kiemelkedő, ám ma már kevésbé ismert egyéniségei. Az utóbbi pontosan 375 esztendeje született. Filozófusként *Bacon* és *Comenius* tanainak követője volt; a megismerés legfontosabb eszközeinek a tapasztalást tartotta, és a hazai skolasztikus arisztotelianizmus ellen foglalt állást. Publikációi középpontjában természetfilozófiai kérdések álltak, és a kor szokásainak megfelelően teológusként tanította – eleinte a filozófia keretében, majd külön tárgyként – a fizikát, amelyen belül foglalkozott csillagászati vonatkozású kérdésekkel is.

Bayer János (Johannes) szegény sorsú polgárcsalád gyermekeként látta meg a napvilágot 1630-ban a felvidéki Eperjesen. A tehetséges ifjút a város tanácsa taníttatta a helyi evangélikus kollégiumban, majd 1653-tól Wittenberg híres-neves egyetemén. 1657-ben magiszteri, majd tanári fokozatot szerzett, és három évig dolgozott segédtanárként a korszak közismert atomista professzorai, *Sennert* és *Sperling* mellett filozófiát oktatva. Ezenkívül részt vett, illetve elnökölt nyilvános egyetemi vitákban: 1657 és 1659 között titennégy olyan filozófiai témájú disszertáció ismeretes, melynek tárgyalásán közreműködött.

1660-ban tért haza a királyi Magyarországra, és egykori liceumában, Eperjesen kezdett tanítani, ahol aztán 1662-től rektorként tevékenykedett. 1665-ben a felvidéki evangélikus rendek a kollégiumot főiskolává kívánták fejleszteni; ennek tervezetét maga Bayer

János dolgozta ki. Az ezzel kapcsolatos nehézségek és elmergesedő viták miatt azonban 1666-ban megszűnt állása szülővárosában. 1667-től az ugyancsak felső-magyarországi bányavárosban, Besztercebányán szolgált evangélikus lelkészként és iskolaigazgatóként, majd 1669-től a cipszerek földjén, Szepesváralján volt lelkipásztor.

Bayer János 1662-ben Kassán kiadott *A természet pitvara avagy előcsarnoka (Ostium vel atrium naturae...)* című művében is szerepel *Hübner* Izrael asztronómus 1661-es metszete. A lenyomat arról nevezetes, hogy – a magyar, német és szláv evangélikus templomok mellett – pontosan jelzi az Eperjes egyik emeletes épületének északi szárnyán található fedett teraszt, a nyugati városkapuval szemben álló obszervatóriumot. A metszet – több magyarországi és felvidéki csillagásztörténész véleménye szerint is – Magyarország első csillagásztörténeti ábrázolása.

Halálával kapcsolatosan több, egymásnak ellentmondó nézet létezik. Az egyik szerint őt is rabságba hurcolták, mivel vállalta a gályarabságra ítélt protestáns papok védelmét. A másik forgatókönyv alapján az 1672-es vallási villongások következtében, nyomorban halt meg. A harmadik variáció szerint visszakapta lelkészi állását, és 1674. május 14-én Szepesváralján hunyt el.

Bayer János 1663-ban kiadott *Labyrinthus seu lux mentium universalis...* című könyvében a következőképpen ír az asztronómiáról, a csillagok égbolt megismeréséről: „A világ rendszerének megfigyeléséből származó matematikai tudományok az asztronómia és a belőle sarjadó asztronómia, kronológia és gnomonika, valamint geográfia. Közülük az első a csillagok mozgását, a második alakzatukat és elhelyezkedésüket, a harmadik a csillagok mozgása által meghatározott időt, a negyedik a csillagokból bizonyos műszerek segítségével megismerhető időt, végül az ötödik a földgömböt vizsgálja. Mindezen tudományok nem előállítani, hanem csak megismerni tanítják tárgyukat, de úgy, hogy újból a lehető legtöbb gyakorlati lehetőséget nyújtsák tárgyuk megismerésére. Innen származik sokféle felhasználási módjuk az emberi életben.” (*S. Varga Katalin fordítása*)

■ REZSABEK NÁNDOR

Számítógépek az ölünkben és a tenyerünkben

Új informatikai eszközök: laptop, tablet PC, palmtop

► A számítástechnika világában viharos gyorsasággal terjednek az új, hordozható és egyre kisebb méretű elektronikai eszközök. Rovatunk következő néhány írásában egy kis segítséget igyekszünk adni az e műszaki eszközök, illetve a velük kapcsolatos idegen szavak, szakkifejezések dzsungelében való eligazodáshoz.

A személyi számítógépek hordozhatóvá válása rendkívüli sikereket hozott. Egy-egy ilyen gép birtokában akár utazás közben is lehet például dolgozni vagy filmet nézni, a hordozható gépek akkumulátora ugyanis akár két-három óráig is képes működni áramforrás nélkül (ez egy nagy energiagényű számítógép esetében elég hosszú idő).

Az első igazi, használható laptpot, azaz hordozható számítógépet 1979-ben a brit William Moggridge tervezte a Grid Systems Corporationnél. A Grid Compass névre keresztelt számítógép súlya ötöde volt az akkoriban használt masinákénak. A készüléket többek között a NASA használta űrsiklóprogramjában a '80-as évek elején.

A ma többségében hivatalosnak elfogadott terminológia szerint a laptop az A4-es méretű papírlapnál nagyobb gép. (A laptop angol szóösszetétel a lap – jelentése „öl” – és a top – „csúcs, felső rész, legmagasabb hely” – szavakból áll össze; azt hivatott tehát kifejezni, hogy a számítógépet az ölünkben is használhatjuk.) Az a hordozható gép, amely az A4-es méretnél kisebb, az úgynevezett notebook, amelyet megközelítő pontossággal „noteszgépnek” fordíthatunk (a notebook eredeti jelentése: „jegyzetfüzet, notesz”). A számítógépek méretének miniaturizálása azonban itt nem ér véget. Ma már olyan számítógépeket is vehetünk, amelyeket akár a tenyerünkben fogva is használhatunk. Ezek összefoglaló neve a palmtop, amely a „tenyér” jelentésű palm és a fentebb már említett top összetétele. Ezeknek a kis szerkezeteknek a jelölésére újabban a PDA betűszót is alkalmazzák (personal digital assistant, „elektronikus személyi titkár”). E két típus egyfajta ötvözetének tekinthető a 2002-ben piacra dobott tablet PC, melynek

nevét a tablet – „tábla” – szóból és a PC (personal computer, „személyi számítógép”) betűszóból alkották meg. Ezek fő jellemzője, hogy a parancsok bevitelére jellemzően nem a billentyűzetről vagy az egér segítségével történik, hanem – a palmtopokhoz és PDA-khoz hasonlóan – a számítógép érintőképernyős kijelzőjén keresztül, egy speciális tollal érintik meg és aktiválják a képernyőn látható ikonokat vagy parancsutasításokat.

A tablet PC egyesíti a hagyományos számítógép teljesítményét és sokoldalúságát a toll és papír használatának egyszerűségével. Könnyedén használható akár asztali számítógépként, noteszgépként vagy digitális jegyzetöbtként is. Két fő típusa van: a notebookká átalakítható tablet PC-k általában kicsit vastagabbak és nehezebbek – mivel a képernyő elforgatásával a billentyűzet felfedhető, és a gép máris notebookként használható. A tisztán táblagépek nem tartalmaznak semmilyen billentyűzetet, viszont könnyebbek és vékonyabbak. A Compaq nevű cég például egy olyan felépítésű tablet PC-t készített, amely mindkét üzemmódban kiválóan alkalmazható. A Tablet PC TC1000-hez jár egy különálló, vékony, könnyű kiegészítő billentyűzet, amely egyben állványként is szolgál. A Compaq Tablet PC lehetővé teszi az adatbevitelt a képernyőn (a már említett elektronikus érintőtollal) és a billentyűzeten keresztül is. Egy ilyen tablet PC súlya mindössze 1,36 kilogramm az említett billentyűzet nélkül (billentyűzettel 1,8 kilogramm).

A hordozható gépeket a súlyuk alapján is osztályozhatjuk: ami akkumulátorokkal együtt nehezebb három kilogrammnál, az a laptop, ami könnyebb, az a noteszgép kategóriába tartozik, míg a tábla PC súlya

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Babics Csaba és Bogdányi Gábor

egy kilogramm alatt van, a PDA pedig maximum húsz dekagrammos.

A laptopok és notebookok legfontosabb tulajdonsága, hogy kis méretük ellenére minden olyan szükséges egység be van építve ezekben a gépekbe, amelyek az asztali számítógépeknek is alapvető részegységei. Tehát például kezdve a merevlemez adattárolótól (HDD: hard disk drive, azaz „merevlemez-meghajtó”) a CD/DVD lemezeghajtótól egészen a hangszórókig minden megtalálható bennük. (A legújabb laptopokba és notebookokba hajlékonylemez- vagy floppy meghajtót már nem szerelnek be.) A legtöbb ilyen notebooknak 12–14 inches – azaz hüvelykes – képernyője van, a laptopok esetében ez a méret 17 inch is lehet. A laptopok és notebookok képernyője speciális technológiával készül, ezért ez egyike a legdrágább alkatrészeknek. A legelterjedtebb képernyő-készítési technológia a TFT (thin film transistor – „vékonyfilm-tranzisztor”), melynek nagy előnye a hagyományos monitorokkal szemben, hogy a képiük egyáltalán nem károsítja a szemét.

A PDA, palmtop vagy kézisámítógép kifejezésekkel nem olyan régóta, mintegy tíz éve találkozhatunk az elektronikus eszközök terén. Alapvetően a menedzserkalkulátorok továbbfejlesztett változatairól beszélhetünk, hiszen ezeknek a kis gépeknek a fő funkciói pontosan azok, melyekre a menedzserkalkulátorokat használni szokás: cím- és telefonjegyzék, határidőnapló, jegyzetfüzet. A PDA-k azonban mára ennél jóval többet tudnak: mindössze egy tenyérnyi helyen egy komplett számítógép szolgáltatásait képesek nyújtani a felhasználóknak.

■ BABICS CSABA

Notebook

Palmtop

Tablet PC

Nem

► A hét kérdése: két azonos nemű gyermek születése után joguk van-e a szülőknek meghatározni harmadik, születendő gyermekük nemét? Nem egy ócska színvonalú bulvárlap címlapján látom az újságosnál, hanem a magyar kormány képviselője érdeklődik arról, hogy milyen gondolatok támadnak erről bennem. Megkérdeztek, válaszolok.

Édesapa vagyok. Szeretek kicsi gyermek szemébe nézni: szeretem látni benne a mosolygós bizalmat, a határozott akarást, várakozást – az önálló személyiség félreismerhetetlen jeleit. Örülök, hogy nem a tulajdonom, hanem önálló emberke, akinek méltósága van. Én pedig azért lehettem szülővé, hogy erősebbként vigyázzak arra, hogy a kisebb, a védtelenebb ne sérüljön. A feltett kér-

dés orvosi jelentését – hogy mindez a génebeszetre utal-e, vagy inkább a „nem kívánt nemű” gyermek abortálására – nem tudom megítélni, de azt tudom, hogy ez nem jog kérdése: születése előtt erőszaknak alávetni a védtelet. Aki nem érti, mire gondolok, időnként nézzen bele egy kicsi gyerek szemébe...

Lelkész vagyok, aki meggyőződéssel hiszem, hogy Isten ajándéka, ha egy férfi és egy nő szerelmi közösségét – akár harmadik – gyermekkel ajándékozza meg. Semmi jó és emberséges nem származik abból, ha a születendő élet jelentését összetévesztjük a jólétől szédülő nyugati világ termékkatalógusaival, amelyből azt választunk ki, amihez éppen kedvünk van. Az emberi élet és méltóság lebecsülése csak a legszajgatósebb történelmi korok és eszmék sajátja.

Lelkész vagyok, aki gyakran találkozom a jövőt érintő kérdésekkel, etikai problémákkal is. Például akkor, amikor a kórházakban betegeket látogatok.

Nem ritka a gyógyszerhiány, az orvoshiány, a nővérhiány, az odafigyelés és az emberség hiánya. Csodálkozom, hogy a hivatalban levő egészségügyi miniszter számára a megszületendő gyermekek nemének manipulálása a legégetőbb szakmai, etikai kérdés... És lehetek a teológia doktora, aki mindig szívesen beszélget a jövőről és az erkölcsről, most készíttetést sem érzek arra, hogy a nyári szabadságidőbe jobb híján belekiáltott kampányötletre lázas szakmai párbeszédbe bonyolódjak. Talán mert naponta találkozom olyan emberi és jövőt érintő kérdésekkel, amelyekről alig beszélünk.

Magyar választópolgár vagyok, akitől választ kérnek a nemek, kisgyermek nemének kérdésében. Hadd legyen a válaszom is: nem! „Egy értelmes társadalmi vita alapjait akarjuk megteremteni” – mondja a szóvivő. Az értelmes beszélgetéshez értelmes és főleg emberséges kérdéseket kérnek.

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Emlékmű a Himnusznak

Tisztelt Főszerkesztő Úr/Hölgy! Szíves tájékoztatására tudatom, hogy nemzeti Himnuszunk első emlékművének felállítására készülünk. A mű felavatását október 23-ra tervezzük a Zsámbéki-medence kapujában, Budakeszi városában, ahol Erkel Ferenc élete egy részét töltötte.

Az emlékmű, V. Majzik Mária Magyar Örökség díjas képzőművész alkotása, kilenc méter hosszú, négy méter magas, hét boltívűből áll; középső, félköríves falán helyezkedik el a Himnusz képzőművészeti alkotás. A hét boltívbe a tizenkilenc megye harangjai kerülnek; ünnepnapokon harangjáték segítségével felcsendülnek Himnuszunk kezdő taktusai. Az alkotás tavaly júliusban elkészült, ma a márványba való áttételre vár.

A Pszüart, a Lélek Művészete Alapítvány országos gyűjtést szervezett, hiszen az emlékmű mintegy húszmillió költséget – mellette pedig egy, a Himnuszhoz méltó tér kialakításához szükséges ugyancsak több millió forint előteremtését – egy város önkormányzata egyedül nem tudja felvállalni. Másrészt ahhoz, hogy vágyaink szerint országos emlékhellyé, zarándokhellyé váljék a Himnusz emlékműve, országunk lakosságának a hozzájárulása – ha apránként is – szükséges. Így válik közösségivé nemzeti imádságunk emlékműve. Ezt a célt támogatja a Magyar Rádió és a Magyar Televízió, a Hír Televízió, a Duna Televízió több szerkesztője, riportere, akik napilappal, hetilappal együtt segítenek a széles körű tájékoztatásban. (...)

Alapítványunk eddig négy nagyszabású jótékonyági hangversenyt rendezett Budapesten: a Szent István-bazilikában, a Magyar Szentek templomában és a városma-jori Jézus Szíve-templomban. E koncerteken nagyszerű művészek előadásukkal járultak hozzá az emlékmű felállításához: Jókai Anna, Pitti Katalin, Gulyás Dénes, Kovács Kólos, Vigh Andrea, Bánffy György, Bitskey Tibor, Raksányi Gellért, Oszter Sándor, Bátori Éva, Mester Viktória, Döbrentey Kornél, Szigethy Gábor, Ferencz Éva, illetve az Ars Renata együttes lépett fel az ügy érdekében, de a megcélzott húszmillió forinthez képest még mindig kevés a pénz. Az ügyet sokan támogatják, például sportolók is, mint dr. Hargitay András, többszörös úszóvilágbajnokunk is. Az országban sok helyütt gyűjtöttek: Szegeden, Debrecenben, kis falvakban és Budapesten is. Megható, hogy kistéleplülszekről is naponta érkezik apró felajánlás nemzeti imádságunk emlékművére.

Nemcsak Budakeszinek, hanem Magyarország minden településének, az itthon és a határon túl élő honfitársainknak közös ügye ez az emlékmű. Múltunk lenyomata, mérföldkő a 21. század kezdetén, hitünk és bizalmunk jele a jelen és az utókor számára. Szeretném, ha Ön is érezné, hogy ezt a nagyszabású, rendkívül kifejező műalkotást már most hatalmas szeretet övezi. Országunkért, az itt élő emberekért született, azért, hogy közelebb hozza egymáshoz az embereket. Ezt jelzi a fent felsorolt – és a még felsorolható – művészek, illetve Szeged, Debrecen, Madaras, Mád, Székesfehérvár és sok más magyar település polgárainak hozzájárulása, amellyel a Himnusz emlékművének felállítását támogatta.

Köszönöm a figyelmét, és kérem, segítsen a tájékoztatásban.

SÁROSSY KRISZTINA (BUDAKESZI)

Pszüart, a Lélek Művészete Alapítvány; telefon: 30/375-3407

Szólásszabadságukat féltik a kanadai egyházak a meleg miatt

Az egyneműek házasságáról szóló törvény elvetésére szólították fel kanadai vallási vezetők az ottawai szenátust. Marc Ouellet római katolikus bíboros arra hivatkozva kérte a szenátorokat a képviselőház által már jóváhagyott törvény elutasítására, hogy a törvényhozók ellenkező értelmű állásfoglalása ellenére az a „vallási szabadságot fenyegeti”. A szenátushoz intézett felhíváshoz csatlakoztak evangélikus, mohamedán és szikh papok is.

Ouellet szerint Kanadában máris „bigottnak, melegellenesnek és homofóbnek bélyegeznek meg” bárkit, aki az egyneműek házasságát ellenző véleményt fejt ki. „Olyan léggömb kezd kialakulni, amelyben már nem merjük elmondani, hogy mit gondolunk, és már nem merünk tanítani. Már a szószéken is fenyegetve érezzük magunkat, amikor az egyház szexuálkerkolcsát tanítjuk” – mondta a XVI. Benedek pápához közel álló személyiségként ismert bíboros.

Más vallási vezetők is hasonló véleményt fejtettek ki. Az evangélikusok szóvivője szerint úgy tűnik, hogy „a keresztények kényszerülnek a rejtekbe, ahonnan a melegnek most előbújnak”. „Óriási az aggodalom és a félelem közösségünkben. Úgy érezzük, hogy kipécéznék, margóra szorítanak és hazafiatlannak tartanak bennünket” – jelentette ki Janet Epp Buckingham, a Kanadai Evangélikus Közösség szóvivője.

► MTI

Két közlemény

A szerkesztőségünkhöz eljuttatott alábbi két „pártközlemény” tartalmáról szívesen közöljük olvasóink gondolatait lapunk nyomtatott vagy internetes kiadásának EvÉlet-level rovatában

Július 7-én Göncz Kinga ifjúsági és családpolitikai miniszter nyitotta meg annak a meleg- és transzvesztitámozgalomnak a rendezvénysorozatát, melynek deklarált célja, hogy megváltoztassa az alkotmány által is védett házasság és család intézményének több ezer éve kialakult normáját.

A Jobbik Magyarországért Mozgalom álláspontja szerint Göncz Kinga ezzel méltatlanná vált az ifjúságért és a családért felelős minisztérium vezetésére, ezért az antiliberális párt lemondásra szólítja fel.

Budapest, 2005. július 14.

Béghy Attila,
a Jobbik Gyermekvédelmi Kabinet elnöke

A Kereszténydemokrata Néppárt felhívja a közvélemény figyelmét, hogy ismét keresztényellenes, erkölcsromboló akciókat szerveznek a rombolás erői. A nyíltan sátnista tanokat hirdető Marilyn Mansont hívták meg hazánkba, és ezzel a destruktív szellemi pusztítás erőt jelentenek meg.

Ez nem azonosítható a demokratikus plurális értékrenddel, mert ahogy az Alkotmánybírósg fogalmaz: „A gyűlöletkeltés visszaélés a véleménynyilvánítás szabadságával”. Ne csodálkozunk, ha hazánkban a sátnakultusz bátorításával újra sírokat és templomokat rongálnak meg.

Felszólítjuk a hatóságokat, hogy vizsgálják meg a rendezvény alkotmányosságát az emberi jogok szempontjából, az intézmények felelős vezetőit pedig felkérjük, hogy ne adjanak teret a nyílt gyűlölködésnek és a társadalomrombolásnak. Fogjunk ezért össze minden jó szándékú emberrel, hogy hazánk ne a pusztítás és a pusztulás országa legyen.

Budapest, 2005. július 14.

Semjén Zsolt,
a KDNP elnöke

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Újra Monoron a nemzetközi Continental Singers együttes

Európai turnéja során ismét Magyarországra – közelebből: Monorra – látogat a Continental Singers. A nemzetközi együttes tagjai olyan fiatalok, akik szabad idejüket és pénzüket áldozzák arra, hogy énekkel és muzsikával terjesszék azt az üzenetet, amelyet Isten rájuk bízott. A különböző országokból érkező fiatalokat tehát nem csak a zene szeretete köti össze, de a szolgálat „kényszere” is. Estéről estére tesznek arról bizonyosságot a modern zene nyelvén. Magyarországon az idén csak egyetlen helyen: Monoron.

A koncert időpontja: augusztus 5., 19 óra. Helyszíne: Monor, városi piac- és fesztiválcarnok. A belépés ingyenes! Adományok az együttes támogatására a helyszínen ajánlhatók fel. A koncert ideje alatt lehetőség van CD- és kazettavásárlásra is.

Pályázati felhívás

A Büki Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdet megüresedett lelkészi állásának betöltésére. A szolgálati feltételeket a lelkészi díjlevél tartalmazza, amely a Vasi Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalában **Vető István** esperesnél elérhető (9500 Celdömölk, Somogyi B. u. 31.; tel.: 95/421-795, 20/824-4244; e-mail: istvan.veto@lutheran.hu). A lelkészi javadalom 65 000 Ft, melyhez kapcsolódik az állandó szakonyi helyettesítési szolgálatból származó 30 000 Ft, illetve a lelkészlakás teljes rezsiköltsége.

A lelkészek jelentkezését az esperesi hivatal fent megadott címére várjuk, önéletrajz csatolásával augusztus 31-ig.

A gyülekezet presbitériuma a bemutatkozó szolgálat és a közös beszélgetés alapján tesz javaslatot a közgyűlésnek a pályázat elfogadására.

Az egyházközség elnöksége

Következő számunkban:

Evangélikus napórák

Jöjjen velünk a Szentföldre!

„Jézus nyomában” – Út Izraelbe november 3-tól 10-ig. Tájékoztatók kérhető, és jelentkezni lehet telefonon vagy levélben szeptember 1-jéig az Ökumenikus Tanulmányi Központban (1114 Bp., Bocskai út 15. III. em. 3.; tel.: 1/466-4790 vagy 70/508-7624).

GOMBOS LAJOS

aranykoszorús harangöntő mester
2162 Órbottyán,
Rákóczi út 119. Pf. 3.
Telefon: 06/28-360-175
Budapesti iroda:
XIII., Jász u. 60/B.
Telefon: 330-6394

ÉRTESÍTÉS

A Gerendási Evangélikus Egyházközség vonalas telefonszáma ez év július 31-vel megszűnik.

Ismétlés. Vasárnapról vasárnapig című, a rádió és a televízió műsoraiból ajánló rovatunkban már felhívtuk a figyelmet a *Pecz Samu, az építész* című programra, amelyet július 20-án, szerdán 17 órai kezdettel tűzött műsorra az mtv. Akiknek nem állt módjában megtekinteni, azoknak ajánljuk az ismétlést július 24-én, vasárnap 10.30-kor. Az adás Pecz saját naplójának szövegét felhasználva mutatja be a korszakot meghatározó, evangélikus vallású építész alkotásai közül a fásori evangélikus templomot és a gimnáziumot, a budapesti nagyvásárcsarnok épületét, a Nagy Ignác utcai unitárius és a Szilágyi Dezső téri református templomot, a Műegyetem könyvtárát és a Magyar Országos Levéltár épületét. A naplórészleteket *Bánffy György* színművész olvassa fel. A műsor szerkesztője *Nagy László*. Operatőr: *Bánhegyi István*, rendezte *Nemes Takách Ágnes*.

Örömmel és Isten iránti hálával tudatom, hogy július 30-án 11 órakor a balassagyarmati evangélikus templomban ünnepi istentisztelet keretében lelkészé avat *Iltz János*, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke. Szeretettel várom Önt és szereteteit erre a különleges ünnepi alkalomra!
Pethő Attila

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok, villámvédelmi rendszerek tatarozása, újjak építése. Megkeresésre referencialistát küldünk. Bede László építőipari vállalkozó. 6000 Kecskemét, Győzelem u. 6. Tel.: 30/943-5089.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Saját gyülekezetünket ne hagyjuk el, ahogyan egyesek szokták, hanem bátorítsuk egymást. Zsid 10,25 (Hag 1,9–10; Mt 25,14–30; Fil 3,7–11/12–14; Zsolt 14) Elmegy a gyülekezetből, mert nem tudta neki azt mondani: „Bocsáss meg...” Évek óta nem tud róla, mert nem bocsátott meg neki... Haragszik, mert megbántották... Nem megy be Isten házába, mert csalódott... Elmegy a gyülekezetből, mert nem tudta érvényesíteni saját igazát... Ismerős helyzetek? S vajon ez mind a te akaratom, Istenem? Inkább emberi, dacos akarat. Pedig csak ott nő Krisztus gyülekezete, ahol felismerik, hogy mi az alapvetően fontos: „...ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.”

Hétfő

Pál írja: Meghajtom térdemet az Atya előtt, hogy a Krisztus lakják szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva. Ef 3,14.17 (Ez 37,27; 1Kor 3,16–28; ApCsel 26,1–23) „A földig görnyedő teherhordó fölött legmagasabb az ég” – állítja Weöres Sándor költő. Mácz István szerint pedig az „alázatban meghajló ember váltja ki a legnagyobb tiszteletet”. Ahol alázatot gyakorol az ember, ott szeretet fakad. A szeretettel pedig párosul Isten országa. Szívben, lélekben. Milyen alázatot fejez ki az Úr előtt térdelő ember, amikor imádkozik? Kérjük, hogy a mai napon megfejthessük ennek titkát.

Kedd

Uram, neked nem nehéz segíteni az erőtlent a sokasággal szemben! 2Kor 14,10a (2Kor 12,9b; Ez 3,16–21; ApCsel 26,24–32) Istenem, de sokat segített nekem... Kimosta az úrvacsorai kendőket, lepecsételte a családi istentiszteleti meghívókat, nemzeti színű szalagot kötött a keresztelési gyertyára, sokat imádkozott érttem. Istennek szolgált rendületlenül, s már elmúlt kilencvenéves. A teste egyre erőtlenebb lett, de a lelke végig erős maradt. Köszönöm, Uram, hogy segített őt is, ahogyan ígérted, és helyet készítettél neki – s mindannyiunknak – hajlékban. Add a te erőt Szentlelked által annak, aki kéri tőled!

Szerda

Naamán ezt mondta: Nem készít többé szolgáló sem égáldozatot, sem véresáldozatot más istennek, csak az Úrnak! 2Kor 5,17 (Zsid 10,14; Mt 19/4–7/8–12/13–15; ApCsel 27,1–12) Naamán, az arámok királyának hadseregparancsnoka súlyos betegségben, belpokosságban szenvedett. Elizeus próféta Isten segítségével meggyógyította. Ekkor adott hálát a felgyógyult ember. Életünk útján nehézségek, problémák, keresztetek állítanak meg bennünket, hogy Istenre figyeljünk. Hogyan haladhatnánk „simábban” a keskeny úton? Napenkénti imával, azzal, ha Jézussal járnánk, elkerülhetnénk a saját magunk gyártotta akadályokat. Csak az Istentől jövő feladatok maradnának, azok elvégzéséhez pedig ő ad erőt.

Csütörtök

Ha megelik szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti lelkemet. Zsolt 94,19 (1Thessz 3,7; Ef 5,15–20; ApCsel 27,13–26) Hetek óta imádkoztunk Lauráért a gyülekezetben. Három hónapos volt, szívében lyukakkal született, sürgősen meg kellett operálni. De még ahhoz is kicsi volt a testsúlya. Élet és halál között lebegett. Imáinkra ekkor, mintegy válaszként, egy iges lap került kezembe. Ez volt ráirva: „Istennél minden lehetséges.” Ezt a vigasztalást vittem be a kórházba az édesanyjának. A gyermeket megoperálták, jól van, szépen fejlődik. Isten meghallgat mindenkit, akinek a szíve tele van aggodalommal, és hozzá kiált!

Péntek

Jézus mondja: Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek. Mt 5,9 (Zak 9,10b; Jn 19,9–16a; ApCsel 27,27–44) Az ember szívében sokszor azért nincs békesség, mert nem tud hálát adni Istennek. Csak skandálja a „gyarlóság zsolotárát”: mi lesz, ha... Az elégedetlenség panaszdalát ki-ki megírja szívében... „Minden félelmünk és aggodalmunk abból a tényből fakad, hogy kihagytuk Istent a számításunkból” – mondja Linda Dillow keresztény író. Hogyan fogunk hát így békét teremteni, Isten fiainak neveztetni? Szálljon ma fel sok hálaadás Istenhez, hiszen biztos, hogy valamért különös ajándék ez a mai nap is!

Szombat

Uralma tengertől tengerig ér, és a folyamtól a föld végéig. Zak 9,10c (Lk 24,48–49; Lk 12,42–48; ApCsel 28,1–10) Milyen jó lenne, ha a világ a szeretet egyetemességéről szólna! Valahogy így: Egy indiai embertől elloptak egy darabka lapos kenyert, egy csapatit. Szaladt a tolvaj után. Ezt látva a falubeliek megszökték őt: „Nézzétek, egy darab csapatit üldözi azt a szegény embert!” Ám igencsak meglepődtek, mikor meghallották, mit kiabált: „Várj, hadd tegyek a kenyérré vaját is!” Isten szeretete a folyamtól a föld végéig ér – és mi mivel lephetjük meg egymást, mi lehet a mi szeretetünk jele? Ez: „Várj, testvér, hadd adjam még ezt is...”

■ BÖRÖNTE MÁRTA

Az Evangélikus Élet Budapesten már a szerda délutáni órákban megvásárolható a Deák téri Huszár Gál könyvesboltban és kiadónk Üllői úti üzletében.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 24-től július 31-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30')</p> <p>8.05 / Bartók rádió Daniel Roth orgonál (60')</p> <p>8.25 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5')</p> <p>10.00 / Duna Tv Református istentisztelet közvetítése a szerbiai Pancsováról. Igét hirdet Halász Béla lelkész (60')</p> <p>11.05 / m2 Lírai riport Pilinszky Jánossal (45')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.00 / Bartók rádió Jubiláta Deo (60')</p> <p>15.04 / Kossuth rádió Kard és kereszt (31')</p> <p>16.20 / mtv A názáreti Jézus (angol–olasz–amerikai film, 1977) IV/2. rész (94')</p>	<p>11.15 / PAX Szent Imre legendája (20')</p> <p>11.45 / Petőfi rádió Szimbolumok hétről hétre A két Jakab</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház félórása (30')</p> <p>18.00 / Filmmúzeum Külvárosi legenda (magyar film, 1957) (82')</p> <p>19.45 / Petőfi rádió Teleobjektív Koren István (1805–1893), Petőfi tanára (ism.) (15')</p> <p>21.00 / PAX Vámos Miklós Spiró Györggyel beszélget. (60') (ism. PAX, szombat, 13,55)</p>	<p>12.15 / PAX Alpha-kurzus, 12. rész Miért és hogyan beszéljünk másoknak Jézusról? (44')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórása (30')</p> <p>15.00 / m2 Munkácsy a nagyvilágban (25')</p> <p>16.50 / mtv Maradj velünk. Találkozás Jézussal (10')</p> <p>16.55 / PAX Jubál 2003., 1. rész Életmentők (ZMC – 27')</p> <p>21.05 / Kossuth rádió Nemzetközi vallási híradó (30')</p> <p>22.05 / PAX Családja, 2. rész Törzs (ZMC – 48')</p>	<p>10.00 / Filmmúzeum Hét tenger hercege (színes NDK mesefilm, 1982) (87')</p> <p>11.20 / Kossuth rádió Tetten ért szavak. Balázs Géza anyanyelvi műsora (15')</p> <p>12.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása (30')</p> <p>15.00 / PAX Ébredés, 13. rész (ZMC – 29')</p> <p>17.00 / mtv Útmutató. Szó, zene, kép a hit szolgálatában (30')</p> <p>19.00 / PAX Alpha-kurzus, 14. rész Az egyházzól (44')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>5.25 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában Bencéné Szabó Márta lelkészöt hallhatjuk.</p> <p>12.01 / m2 Szent István vándorlás Az országos kék túra mentén 36/1.: A Nagy-Milictől Füzérkomlósig (27')</p> <p>12.30 / Duna Tv Szép magyar novella. Örkeny István: Tengertánc (29')</p> <p>15.00 / PAX Ébredés, 14. rész (ZMC – 29')</p> <p>17.00 / PAX Jubál 2003., 3. rész (ZMC – 25')</p> <p>21.04 / Petőfi rádió Mindentudás Egyeteme. Vizi E. Szilveszter: Kemény drogok – a kreativitás mítosza és a rombolás valósága (ism.)</p>	<p>9.17 / Bartók rádió Népszerű operaszínek (43')</p> <p>12.01 / m2 Szent István vándorlás Az országos kék túra mentén 36/2.: Füzérkomlóstól Vágáshutáig (26')</p> <p>12.06 / Bartók rádió Nagy siker volt! Bach billentyűs muzsikája a Márványteremben II/1. (70')</p> <p>12.25 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')</p> <p>14.05 / PAX Családja, 3. rész (ZMC – 47')</p> <p>14.05 / Bartók rádió Szóbeli ért az ember... Montágh Imre beszédánára emlékeznek tanítványai és barátai. (49')</p> <p>16.55 / PAX Jubál 2003., 4. rész (ZMC – 26')</p>	<p>6.03 / Petőfi rádió A szeretet közösségei Kéz a kézben. Nemes Ödön jezsuita rendházfőnök a jegyesoktatásról Japánban és Magyarországon. (27')</p> <p>7.00 / Rádió C (FM 88,8) Az evangélikus ébresztőműsor Csapó Krisztián vezeti. (60')</p> <p>11.45 / Bartók rádió Buxtehude: Gott hilf mir – kantáta (15')</p> <p>12.00 / PAX Alpha-kurzus, 15. rész. Hogyan hozhatom ki a legtöbbet az életemből? (46')</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében (26')</p> <p>21.00 / PAX János-passió (106')</p>	<p>19.25 / mtv Fűre lépni szabad (magyar film – 1960) (98')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Paksról. Igét hirdet Szabó Vilmos Béla lelkész. (56')</p> <p>10.45 / PAX Családja, 4. rész (ZMC – 48')</p> <p>16.20 / mtv A názáreti Jézus (angol–olasz–amerikai film, 1977) IV/3. rész (93')</p> <p>21.05 / m2 Káin és Ábel. (28')</p>

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
ÉvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkár:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztők:** Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – ÉvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (hako@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. **Feladók kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőség előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.